

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/I/2021/36100138876803844

Ekonomické postavenie Južnej Kórei v 21. storočí
Diplomová práca

2021

Bc. Ľubomíra Kubíková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Ekonomické postavenie Južnej Kórei v 21. storočí
Diplomová práca

Študijný program: Hospodárska diplomácia
Študijný odbor: Ekológia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a
hospodárskej diplomacie
Vedúci záverečnej práce: prof. doc. Ing. Martin Grešš, PhD.

Bratislava 2021

Bc. Ľubomíra Kubíková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som záverečnú diplomovú prácu vypracovala samostatne na základe štúdia odbornej literatúry a konzultácií s vedúcim záverečnej práce. Zoznam použitej literatúry uvádzam na príslušnom mieste. Neporušila som autorský zákon.

Dátum: 20. 04. 2021

.....

Lubomíra Kubíková

PodĎakovanie

Touto cestou by som chcela poďakovať svojmu vedúcemu záverečnej práce za odbornú konzultáciu, trpezlivosť a všetky užitočné rady, ktoré mi poskytol.

ABSTRAKT

KUBÍKOVÁ, Ľubomíra: *Ekonomické postavenie Južnej Kórei v 21. storočí*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúci záverečnej práce: prof. doc. Ing. Martin Grešš, PhD. Bratislava: FMV, 2021, 67 str.

Cieľom diplomovej práce je analyzovať ekonomické postavenie Južnej Kórei v 21. storočí, analyzovať vývoj zahraničného obchodu, ako i vývoj domácej ekonomiky pomocou vybraných makroekonomických ukazovateľov. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Prvá kapitola opisuje historické aspekty, ktoré viedli k vzniku Južnej Kórei a analyzuje jej ekonomický vývoj vo vybraných rokoch 20. storočia. Ďalšia kapitola skúma súčasné juhokórejské hospodárstvo, zahraničný obchod a investície. Záverečná kapitola sa zaoberá komparáciou ekonomického postavenia Južnej Kórei v 20. storočí so súčasným za pomoci využitia vybraných makroekonomických ukazovateľov Južnej Kórei a vybraných štátov.

Kľúčové slová: Južná Kórea, ekonomické postavenie, zahraničný obchod

ABSTRACT

KUBÍKOVÁ, Ľubomíra: *Economic position of South Korea in the 21st century*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. - Thesis supervisor: prof. doc. Ing. Martin Grešš, PhD. Bratislava: FMV, 2021, 67p.

The main goal of the thesis is to analyze the economic position of South Korea in the 21st century, to analyze the development of foreign trade, as well as the development of the domestic economy using selected macroeconomic indicators. The thesis is divided into 4 chapters. The first chapter describes the historical aspects that led to the emergence of South Korea and analyzes its economic development in selected years of the 20th century. The next chapter examines the current South Korean economy, foreign trade and investment. The final chapter deals with the comparison of the economic position of South Korea in the 20th century with the current one with the help of selected macroeconomic indicators of South Korea and selected countries.

Key words: South Korea, economic position, foreign trade

Obsah

Zoznam použitých skratiek.....	7
Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov	8
Úvod	7
1 Formovanie ekonomického postavenia Južnej Kórei v 21. storočí.....	11
1.1 Historické a ekonomické aspekty vývoja Južnej Kórei.....	11
1.1.1 Ekonomický vývoj Južnej Kórei od roku 1948 – 1960	14
1.2 Ekonomický zázrak.....	20
1.2.1 Juhokórejská ekonomika v 60. rokoch 20. storočia	21
1.2.2 Juhokórejská ekonomika v 70. rokoch 20. storočia	23
1.2.3 Juhokórejské konglomeráty - čeboly	26
1.2.4 Juhokórejská ekonomika v čase ázijskej finančnej krízy.....	29
2 Cieľ práce metodika práce a metódy skúmania	34
3 Ekonomické postavenie Južnej Kórei v 21. storočí.....	35
3.1 Geografia a prírodné zdroje	35
3.1.1 Demografia.....	36
3.2 Charakteristika juhokórejského hospodárstva.....	40
3.2.1 Štruktúra HDP	42
3.2.2 Zahraničný obchod	44
3.2.3 Priame zahraničné investície (PZI).....	48
4 Analýza a komparácia ekonomického postavenia Južnej Kórei s vybranými štátmi	50
4.1 Komparácia ekonomického postavenia vo vybranom období	50
4.1.1 Ekonomické postavenie Južnej Kórei na základe nominálneho HDP dosiahnutom v roku 2019.....	52
4.1.2 Ekonomické postavenie Južnej Kórei na základe nominálneho HDP dosiahnutom v roku 2020 a predikcia na rok 2021	54
4.1.3 Ekonomické postavenie Južnej Kórei na základe HDP vyjadreného v PPP a predikcia na rok 2021	55
4.1.4 Index ekonomickej slobody 2021	56
4.1.5 Index šťastia 2021	57
Záver	59
Zoznam použitej literatúry	60

Zoznam použitých skratiek

USA	Spojené štáty
USD	Americk dolár
MMF	Medzinárodný menový fond
HDP	Hrubý domáci produkt
HDP p.c.	Hrubý domáci produkt na obyvateľa

Zoznam použitých skratiek

Tabuľky

Tabuľka č. 1: Sadzba nájomného

Tabuľka č. 2: Hodinová mzda vo výrobnom sektore a príjem p. c. (USD)

Tabuľka č. 3.: Top 4 krajiny s najväčším počtom obyvateľov za rok 2020

Tabuľka č.4: Makroekonomické ukazovatele v sledovanom období 2015 – 2020

Tabuľka č. 5: Zahraničný obchod (v mld. USD)

Tabuľka č. 6: Top 5 najvýznamnejších obchodných partneroch 2018 – 2020 (v mld. USD)

Tabuľka č. 7: HDP p.c. v sledovanom období 1960 – 2019 (v USD)

Tabuľka č.8: Top 12 najväčších ekonomík na základe nominálneho HDP vyj. v USD

Tabuľka č. 9.: Top 10 najväčších ekonomík na základe nominálneho HDP

Grafy:

Graf č. 1: Miera inflácie vyjadrená v % v rokoch 1960 – 2000

Graf č. 2: Trhová kapitalizácia spoločností v Južnej Kórei (%) – Index Nikkei Asia 300

Graf č. 3 : Miera pôrodnosti vybraných štátov za sledované obdobie

Graf č. 4: Miera úmrtnosti na 1 000 osôb vo vybraných štátoch za sledované obdobie

Graf č. 5.: Štruktúra HDP vyjadrená v %

Graf č. 6: HDP p. c. v bežných cenách USD v sledovanom období vo vybraných štátoch

Graf č. 7: Top 12 najväčších ekonomík sveta za rok 2019 podľa nominálneho HDP vyjadreného v bežných cenách v bil. USD

Graf č.8: Index šťastia vybraných štátov v období 2018 – 2021

Úvod

Strohou realitou, ktorej dnes čelíme, je to, že bez pracovných reforiem nedostanú pracujúci ani príjmy, ani pracovné miesta tvárou v tvár globálnej hospodárskej konkurencii.“ Kim Young-sam (juhokórejský politik, demokratický aktivista a siedmy prezident Južnej Kórei.

Južná Kórea zosobňuje krajinu, ktorá od svojho vzniku zaznamenala mimoriadny ekonomický výkon. Koncom 40. rokov 20. storočia patrila medzi najchudobnejšie krajiny, ktorej HDP p.c. dosahoval hodnoty najchudobnejších afrických či ázijských krajín sveta. Pred svojim oficiálnym vznikom spolu so Severnou Kóreou tvorili jeden samostatný štát nazývaný Kórea. Do roku 1910 v krajine vládli rôzne dynastie, ktoré pripravili základ pre dnešné fungovanie Južnej Kórei. Vládnuce elity boli presvedčené, že cnosť a správne etické normy formujú spoločnosť. Od roku 1910 do roku 1945 krajinu ovládlo japonské impérium. Vlna kolonializmu so sebou priniesla tvrdú vládu a veľké zmeny v oblasti infraštruktúry, vzdelávania, urbanizácie či profesionálnej štátnej služby. Kórejci sa naučili mnohým poznatkom, ktoré využili pri budovaní vlastého ekonomického rozvoja. Južná Kórea oficiálne vznikla 15. augusta 1948. Počas formovania svojej nezávislosti krajina patrila do americkej zóny. Spojené štáty financovali štátny rozpočet a poskytovali humanitárnu pomoc. Aktivity prichádzajúce z americkej strany prinášali mnoho výhod, ale aj rad nevýhod, ktoré sa neskôr stali motívom získania ekonomickej nezávislosti a ochraňovania vlastnej suverenity. V priebehu niekoľkých rokov sa vplyv Spojených štátov výrazne znížil. Prvé viditeľné známky naštartovania juhokórejskej ekonomiky boli spozorované začiatkom 60. rokov 20. storočia. Ekonomika odstránila svoju orientáciu z centrálne plánovaného hospodárstva a zamerala sa na rozvoj trhového hospodárstva. Významnú úlohu prieniesli veľké juhokórejské konglomeráty, ktoré sú dodnes považované za svetových lídrov v rámci svojej podnikateľskej pôsobnosti. Južná Kórea sa v priebehu druhej polovice 20. storočia dokázala vypracovať z rozvojovej krajiny vykazujúcej nízke HDP p.c. na jednu z najsilnejších ekonomík sveta. Neoficiálne je označovaná za ázijského tigra spolu s krajinami juhovýchodnej Ázie, ktoré prešli procesom industrializácie a následne sa začali rýchlo rozvíjať. Južná Kórea, Hongkong, Singapur a Taiwan predstavujú ázijské tigre prvej

vlny; Thajsko, Malajzia, Indonézia, Filipíny reprezentujú ázijských tigrov druhej vlny a Vietnam, Laos, Čína, Kambodža, India, Pakistan zastupujú ázijských tigrov tretej vlny.

V našej záverečnej práci sa zaoberáme ekonomickým postavením Južnej Kórei v 21. storočí na základe analýzy a komparácie jednotlivých aspektov vo vývoji 20. storočia, súčasného juhokórejského hospodárstva a makroekonomických ukazovateľov Južnej Kórei a vybraných štátov.

1 Formovanie ekonomického postavenia Južnej Kórei

Južná Kórea zosobňuje dynamiku hospodárskeho rastu v rozvojových krajinách juhovýchodnej Ázie i napriek tomu, že krajina nedisponuje významnými prírodnými zdrojmi. Zároveň je trinástou najľudnatejšiou krajinou sveta s celkovým počtom obyvateľov 51,78 miliónov. Po Číne, Japonsku a Indii, predstavuje štvrtú najväčšiu ekonomiku v tomto regióne. Hlavné mesto Južnej Kórei je Soul. V prvej kapitole sa budeme zaoberať historickými aspektami, ktoré viedli k vzniku Južnej Kórei a k jej postupnému ekonomickému vývoju a formovaniu svojho postavenia vo svete.

1.1 Historické a ekonomické aspekty vývoja Južnej Kórei

Pred svojim rozdelením, Severná a Južná Kórea tvorili autonómnu etnickú, kultúrnu, jazykovú a politickú entitu. Dlhodobo sa jednalo o extrémne izolovaný štát, ktorý nenadväzoval žiadne vzťahy s inými krajinami okrem Číny. Značnú časť obdobia Korea vystupovala ako nezávislé kráľovstvo. Počas prvej polovice prvého tisícročia Kóreu obsadili tri konkurenčné štáty Goguryeo, Baekje a Silla. Goguryeo spravoval väčšinu terajšej Severnej Kórei a dobré časti priľahlého Mandžuska, Baekje spravoval juhozápadné časti ostrova Peninsuly a Silla spravovala juhovýchodnú časť polostrova. V druhej polovici prvého tisícročia Silla dobyla Baekje a Goguryeo, čo následne viedlo k obdobiu nazývané „Unified Silla¹“. Na severe sa formoval štát Balhae, ktorý nahradil Goguryeo. Z dôvodu občianskej vojny sa zjednotená Silla nakoniec rozpadla do troch samostatných štátov a vytvorila tri kráľovstvá. Na konci prvého tisícročia bolo Goguryeo premenované na Goryeo. Porazil ďalšie dva štáty a zjednotilo Kórejský polostrov ako jeden zvrchovaný štát. Prebiehajúca situácia na polostrove viedla k rozpadu štátu Balhae. V priebehu 13. storočia nájazdy Mongolskej ríše výrazne oslabili národ. Toto obdobie bolo sprevádzané mnohými bojmi prebiehajúcimi medzi Goryeo a Mongolskou ríšou, pričom mongolský politický vplyv sa rozširoval. Goryeo zvíťazil a oslobodil sa od mongolského vplyvu až za vlády kráľa Gongmina. Avšak pretrvávajúce politické spory zapríčinili rozpad Goryea v roku 1392. Kráľovstvo pre Kóreu symbolizovalo civilizované hodnoty, správne etické normy,

---

¹Zjednotená Silla

odvodzujúce z čínskej konfuciánskej tradície. Kórejskí vodcovia a elity boli presvedčení o jeho cnosti.²

Významné obdobie pre Kóreu priniesla dynastia Chosŏn (nazývaná aj ako dynastia Yi). Začala vládnuť v roku 1392 a jej vláda skončila v roku 1910. Počas trvania dynastie sa uskutočnili významné zmeny, ktoré pripravili základy pre fungovanie dnešnej Južnej Kórei. Hlavné mesto, predstavujúci dnešný Soul, bolo založené generálom Yi Sŏng-Gye. Strategickým obchodným partnerom sa stala Čína. Jej kultúrne vplyvy boli silné a určité prvky prenesené do kórejskej kultúry, predovšetkým neokonfucionizmus, ktorý bol prijatý ako ideológia štátu a spoločnosti. Ďalší významný prelom nastal v systéme spravovania alebo vlastníctva pôdy. Počas predchádzajúcich dynastií bolo vlastníctvo pôdy sústredované do rúk len niekoľkých byrokratov. Zmena nastala za vlády Yi Sŏng-Gye a jeho následníkov. Vznikla tzv. nová aristokracia yangban pozostávajúca z vedcov a úradníkov. Vládca prerozdelenie pôdy medzi rôzne úrovne úradníkov.³ Nová dynastia uskutočnila dôležité reformy, predovšetkým pozemkové. Bol vykonaný komplexný pozemkový prieskum eliminujúci staré registrátory verejných a súkromných pozemkov. Súd vytvoril nový súbor katastrálnych úradov s úmyslom zabezpečiť nižší únik zdaňovania pozemkov. Vládca skonfiškoval budhistické chrámy. Týmto krokom oslabil inštitucionálny budhizmus. Vznikli nové skupiny nabudených anti-budhistov. Bývalé chrámové fondy boli prerozdelené jeho podporovateľom a pripočítané k základu dane.⁴

Na konci 19. storočia sa krajina stala predmetom cisárskeho dizajnu Japonského impéria. Po prvej čínsko-japonskej vojne bola krajina napriek úsiliu Kórejskej ríše o modernizáciu 22. augusta 1910 anektovaná Japonskom a priamo ním vládla až do konca druhej svetovej vojny. Japonci riadili Kóreu ako integrálnu súčasť svojej ekonomiky. Paradoxom je, že práve Japonci de facto vytvorili niektoré z dôležitých predpokladov neskoršieho kórejského úspechu. Postavili základnú infraštruktúru, začali s urbanizáciou, podporovali vzdelanie a industrializáciu. V porovnaní so zvyškom impéria bol kórejský polostrov bohatý na prírodné bohatstvo a vyznačoval sa úrodnými pôdami.

---

²SETH, Michael J.: A Concise History of Modern Korea, vyd. Lanham, Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2010, str.9-10. ISBN: 978-0-7425-6714-6

³THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA, Chosŏn dynasty, [elektronický zdroj]. [cit.2021-03-15]. Dostupné na: < <https://www.britannica.com/topic/Choson-dynasty> >

⁴SETH, Michael J: From Antiquity to the present, vyd. vyd. Lanham, Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 211, str.16. ISBN: ISBN 978-0-7425-6717-7

Japonský kolonializmus sa častokrát označoval za veľmi tvrdý. Napriek represívnemu a tvrdému vládnutiu japonských úradov sa počas 35-ročného obdobia koloniálnej nadvlády objavilo mnoho zjavne moderných aspektov kórejskej spoločnosti t.j. rýchly rast miest, rozmach obchodu. Po prvýkrát sa rozšírila masová kultúra prostredníctvom rozhlasu a kina. Japonský kolonializmus zanechal polostrovu zmiešané dedičstvo. Na jednej strane Japonsko prinieslo zmeny, ktoré neskôr pomohli ekonomickému rozmachu, ale zároveň boli prijaté určité opatrenia či realizované rôzne aktivity, ktoré môžeme považovať za rozpor s ľudskými právami. V tomto období prebiehali dve svetové vojny prinášajúce Kórei obdobie zmätkov a nepokojov. Vojnová mobilizácia v rokoch 1937 – 1945 zaviedla tvrdé opatrenia proti japonskej koloniálnej nadvláde. Kórejčania boli nútení pracovať v japonských továrňach. Keďže vo svete prebiehala vojna, mnohí kórejci boli vyslaní na front ako vojaci. Desaťtisíce mladých kórejských žien boli označované ako „Comfort women“, čo ale v skutočnosti znamenalo sexuálne otrokyne pre japonských vojakov. V roku 1939 sa objavila japonská požiadavka, aby si Kórejčania zmenili meno na japonské. Zo strán úradov bol vyvíjaný nátlak, výsledkom toho viac ako 80 % Kórejčanov toto nariadenie dodržalo. V roku 1945 sa Kórejský polostrov oslobodil od japonských síl. Japonsko bolo nútené kapitulovať najmä z dôvodu vojnových udalostí. Spojené štáty a Sovietsky zväz získali výrazný vplyv. Polostrov bol rozdelený na okupačné zóny. Severná časť polostrova získala sovietský vplyv, na rozdiel od južnej časti, kde sa presadzoval americký vplyv. Politické spektrum bolo natoľko rozdielne, že nedokázalo dosiahnuť dohodu o zjednotenej kórejskej vlády.⁵ V roku 1948, 15. augusta boli ustanovené dve samostatné vlády – Kórejská republika v Soule (americká zóna) a Kórejská ľudová demokratická republika v Pjongčangu (sovietska zóna). Kórea bola rozdelená pozdĺž 38. rovnobežky. Otázka, kto je jedinou legitímnu vládou v regióne vyvrcholila k napätiu medzi juhom a severom, čo v roku 1950 viedlo k vypuknutiu kórejskej vojny. Za účasti zahraničných vojsk sa vojna skončila v roku 1953 patovou situáciou, ale bez formálnej mierovej zmluvy. Boje sprevádzali krvavé vojny, pri ktorých zahynulo približne tri milióny Kórejčanov, milión Číňanov a 54 000 Američanov. Oba štáty zostali oddelené opevnenou demilitarizovanou zónou.

---

⁵COLUMBIA UNIVERSITY, Korea as a Colony of Japan, 1910-1945, [elektronický zdroj]. 2021. [cit.2021-03-15]. Dostupné na: < http://afe.easia.columbia.edu/main_pop/kpct/kp_korea imperialism.htm >

1.1.1 Ekonomický vývoj Južnej Kórei od roku 1948 do roku 1960

Situácia juhokórejskej ekonomiky na konci 40. rokov 20. storočia nebola najideálnejšia. Po samotnom vzniku Južnej Kórei v roku 1948 sa zaradila medzi najchudobnejšie štáty sveta. Prvotné ekonomické postavenie nevykazovalo silné prvky. K chudobe prispelo niekoľko faktorov. Bol zaznamenaný prudký hospodársky pokles z dvoch dôvodov – náhly a chaotický koniec koloniálnej hospodárskej správy a oddelenie od jeho severnej polovice do ktorého sa postupne integrovalo hospodárstvo Juhu.

Hoci Južná Kórea predstavovala prevažne poľnohospodársku spoločnosť, počas japonskej koloniálnej nadvlády, v rokoch 1910 až 1945, prešla určitou industrializáciou, väčšinou v severných provinciách. Japonská koloniálna správa vytvorila profesionálnu štátnu službu a efektívny štát zameraný na rozvoj, ktorý pri dosahovaní hospodárskych cieľov úzko spolupracoval so súkromným podnikaním a bankami. Okrem toho japonská okupácia priniesla aj niektoré iné z dôležitých predpokladov kórejského úspechu v podobe základnej infraštruktúry, urbanizácie, podpory vzdelania a industrializácie. Polostrov ovplýval ideálnymi podmienkami na pestovanie ryže, a bohatými zásobami minerálov a miestami vhodnými na výstavbu vodných elektrární. Významna bola aj ťažba a prvotné spracovanie minerálov určených na export do Japonska a jeho kolónií. Dôraz sa kládol na rozvoj spracovateľského sektoru. Od roku 1910 môžeme zaznamenať nárast z 3,5 % až na 22 % v roku 1940. Rozvoj spracovateľského priemyslu závisel predovšetkým na Japonsku, odtiaľ pochádzala väčšina odborníkov, technológií a know-how. Kórejci získali mnohé schopnosti riadiť moderné priemyselné odvetvie, tieto skúsenosti získavali aj samotnou prácou priamo v Kórei. Prevažná väčšina priemyselných podnikov sa sústreďovala v južnej časti polostrova. Priemyselná produkcia Južnej Kórei v roku 1948 zostala iba na 15 % z úrovne v roku 1939. Poľnohospodárska produkcia klesla na juhu medzi rokmi 1937 a 1947 asi o 15 %. Negatívny dopad na juhokórejsku ekonomiku priniesla aj Kórejská vojna v rokoch 1950 až 1953, táto vojna výrazne poškodila ekonomiku. Reálny hrubý národný produkt sa znížil o viac ako 20%. Dokonca príjem na obyvateľa v roku 1953 predstavoval približne 67 amerických dolárov.

Od roku 1953 do roku 1961 bolo zaznamenané iba pomalé oživenie, najmä vďaka zahraničnej pomoci.⁶ Deficit sa prejavil v centrálnom plánovaní a v slabých investíciách do infraštruktúry. Celú situáciu skomplikovala vládna korupcia, nesprávne prerozdelenie

---

⁶Krajina bola jedným z najväčších príjemcov zahraničnej pomoci na obyvateľa.

prostriedkov na pomoc, politická nestabilita a hrozba vojny so Severnou Kóreou. V dôsledku toho, bola krajina pre domácich i zahraničných investorov neatraktívna. Isté obavy prichádzali aj z obnovania koloniálnej závislosti na Japonsku. Táto skutočnosť viedla k tomu, aby sa krajina otvorila obchodu a investíciám s Čínou. V tomto období sa Južná Kórea na zahraničnej výmene tovarov a služieb zúčastnovala nepatrne. Vláda začala presadzovať politiku industrializácie substitučného dovozu po skončení druhej svetovej vojny. Spomínané konanie bolo typické pre mnohé postkoloniálne štáty. Hlavnou myšlienkou substitučného dovozu spočívala v koncipovanej stratégii pre ekonomický rozvoj ako náhodný systém ochrany spotrebného priemyslu (výroba potravín, textilu, výrobkov ako sú zubné pasty či mydlo). Vývoz Južnej Kórei v tomto období pozostával hlavne z malého množstva volfrámu, ryže, morských rias, železa a grafitu. V roku 1956 to bolo 25 miliónov dolárov oproti dovozným produktom vo výške 389 miliónov dolárov, čo je obrovský deficit vyrovnaný infúziou finančných prostriedkov americkej pomoci. Takmer všetky devízové príjmy štátu pochádzali z americkej pomoci. Južná Kórea bola vo veľkej miere na americkú pomoc, nielen pri povojnovej rekonštrukcii, ale aj pri verejných financiách. Americká pomoc predstavovala takmer 80 % všetkých vládnych príjmov a podstatnú časť celého hrubého národného produktu Južnej Kórei. Tvoriaci sa kapitalizmus podporila zahraničná pomoc a výmenný kurz. Jednou z kľúčových osobností pri vývoji ekonomického postavenia Južnej Kórei bol prezident Syngman Rhee. Štát za jeho prezidentovania mal úzke väzby s podnikateľskou komunitou. Do štátnej pokladnice plynuly prostriedky podporované práve spomínanou komunitou. Režim bol financovaný americkými dolármi. Podnikatelia tvorili významnú úlohu. Dovozné licencie vydávané štátom boli poskytované zvýhodneným podnikateľom za účelom nákupu komodít. Oficiálny výmenný kurz hwan nezodpovedal trhovej realite. Výhoda sa prejavila v ziskovosti dovozných licencií.⁷

Pred rokom 1961 juhokórejské spoločnosti zaznamenali zásadné zmeny, ktoré prispeli k ekonomickému rozbehu krajiny. Prvú zmenu môžeme spozorovať v rýchлом rozmachu vzdelania a druhú v pozemkovej reforme.⁸

---

⁷ SETH, Michael J.: A Concise History of Modern Korea, vyd. Lanham, Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2010, str.43-44. ISBN: 978-0-7425-6714-6

⁸ Economic Development from 1948 to 1961

Vzdelanie

Južná Kórea považuje vzdelávanie za vysokú prioritu pre juhokórejské rodiny, pretože úspech vo vzdelávaní je nevyhnutný na zlepšenie sociálneho a ekonomického postavenia v juhokórejskej spoločnosti. Dodnes sa Južná Kórea pýši najkvalitnejším vzdelávaním na svete, zároveň je zaradovaná medzi špičku v oblasti globálneho vzdelávania. Najväčšie reformy v tejto oblasti boli spozorované v 40. rokoch 20. storočia. Bolo potrebné zabezpečiť vzdelanú a zároveň kvalitnú pracovnú silu. Dôležitú úlohu priniesli základné, stredné a vysoké školy upriamujúce svoju pozornosť na gramotnosť, matematiku a prírodné vedy. Od roku 1945 do roku 1960 sa počet študentov navštevujúcich základné školy zvýšil trojnásobne. Nezaostávali ani stredné a vysoké školy. Nárast študentov navštevujúcich stredné školy zaznamenal viac ako osemnásobné zvýšenie. V prípade vysokých škôl až desaťnásobné zvýšenie. Okrem iného bol dôraz kladený na rôzne úspešné programy zabezpečujúce gramotnosť dospelých. Možeme skonštatovať, že vzdelanie zabezpečilo nielen gramotné obyvateľstvo, ale hlavne kvalitnú pracovnú silu prosperujúcu v juhokórejskej spoločnosti. Väčšie výsledky poukazujú na rok 1961, z Južnej Kórei sa stala krajina disponujúca najlepšiou vzdelanou pracovnou silou zo všetkých krajín s porovnateľnou úrovňou príjmu.

Pozemková reforma

Pozemková reforma sa uskutočnila v roku 1950. Po druhej svetovej vojne bolo potrebné zreformovať pozemkový systém, aký v krajine fungoval. Systém držby pôdy bol do oslobodenia Kórei od Japonska prekážkou sociálneho a ekonomického rozvoja. Prenajímatelia vlastnili obrovský výmer obrábanej pôdy a svoje pozemky prenajímali poľnohospodárom bez pôdy, pričom od nich vyberali vysoké nájomné. Hoci prenajímatelia netvorili prevažnú väčšinu ľudí, i tak mali silné postavenie. Hlavným dôvodom bol fakt, že vlastnili väčšinu ornej pôdy. Pre porovnanie uvádzame príklad. V roku 1930 celkové domácnosti boli tvorené až 77,5 % nájomníkov alebo čiastočných nájomníkov a len 3,6 % prenajímateľmi a vlastníkmi pôdy. V roku 1944 tri percentá vlastníkov pôdy vlastnili šesťdesiatštyri percent, pričom v roku 1956 najlepších šesť percent vlastnilo iba osemnásť percent. Existovali dva druhy gazdov t.j. neprítomný gazda a roľnícky gazda. Väčšina kórejských prenajímateľov bola považovaná za parazitických neprítomných prenajímateľov, ktorí nikdy nepodnikali s farmárčením, ale prenajímali všetky svoje pozemky farmárom bez

pôdy a vyberali od nich vysokú mieru nájmu. Priemerná sadzba nájomného sa pohybovala v rozmedzí 55 - 60 % hrubých produktov a jej forma platby bola väčšinou zdieľaná. Napriek vývoju modernej kapitalistickej hospodárskej organizácie v mestských oblastiach a jej dopadom na vidiecke poľnohospodárske odvetvia sa miera nájomného počas koloniálneho obdobia postupne zvyšovala v porovnaní s obdobím z dynastie Yi.⁹

Tabuľka č. 1: Sadzba nájomného

Sadzba nájomného			
Obdobie	Chongjo	Tajo	Chipjo
Dynastia Yi	33-50 %	50 %	33-50 %
1920	40-50 %	50 %	39-50 %
1930	50-60 %	50-55 %	50-55 %

Vlastné spracovanie podľa YONG-HA SHIN, Land reform in Korea, 1950, Dostupné na: <https://sspace.snu.ac.kr/bitstream/10371/84988/1/2.LAND_REFORM_IN_KOREA__1950]Yong-Ha%20Shin.pdf>

V predchádzajúcej tabuľke uvádzame príklad na zvyšovanie sadzby nájomného za obdobie dynastie Yi, rok 1920 a rok 1930. Za jednotlivé obdobia uvádzame 3 spôsoby zvyšovania nájomného:

- Chongjo – stanovenie pevnej výšky nájomného bez ohľadu na ročnú úrodu,
- Tajo – zdieľané plodiny s pevnou sadzbou, množstvo kolíše v závislosti od ročnej úrody,
- Chipjo – nájomné sa vyjednávalo ročne.

Nájomné bolo vyberané produkčnou rentou a peňažnou rentou. Opäť uvádzame príklad pre lepšie pochopenie. V roku 1930 sa nájomné za ryžové polia vyberalo vo výške 93,9 % v naturáliach a 6,1 % v peniazoch. Pričom na suchých poliach predstavoval podiel renty na produkcii nižšie percento v porovnaní s ryžovými poliami t.j. 92,1 % a v peňažnej hodnote vyššie 7,9 %. Nájomníci boli zaťažení aj daňou z pôdy a rôznymi verejnými či súkromnými

---

⁹ YONG-HA SHIN, Land reform in Korea, 1950, [elektronický zdroj]. [cit.2021-03-15]. Dostupné na: <https://s-space.snu.ac.kr/bitstream/10371/84988/1/2.LAND_REFORM_IN_KOREA__1950]Yong-Ha%20Shin.pdf>

statkami. Z tohto dôvodu mnohí poľnohospodári bojovali s veľkou chudobou. Podľa štatistík kórejskej vlády až 68,1 % nájomníkov čelili chudobe a trpeli hladom, dokonca aj v jarnej sezóne napríklad v roku 1930. Počas japonského koloniálneho obdobia podiel nezávislých farmárov výrazne poklesol a miera nájmu sa postupne zvýšila. Na konci obdobia dynastie Yi existoval značný počet nezávislých vlastníkov vystupujúcich ako stredná vrstva vo vidieckych komunitách. Avšak v neskoršom období dynastie Yi počet nezávislých vlastníkov poklesol.¹⁰

Po vykonaní pozemkovej reformy sa prenajímateľom obmedzila držba majetku na tri hektáre. Nájom sa prakticky vytratil. Svoju úlohu zohrali Spojené štáty americké. Prvý pokus americkej vojenskej vlády o pozemkovú reformu výrazne ovplyvnil neskoršiu pozemnú reformu v Kórei v roku 1950. Keď vláda Kórejskej republiky uskutočnila následnú pozemkovú reformu, americká vojenská vláda uznala a potvrdila rozdelenie pozemkov. Z dôvodu reformy bol prijatý Zákon o pozemkovej reforme z roku 1950.

Zo zákona vyplývali nasledujúce náležitosti:

Vládou zakúpené pozemky zahrňali poľnohospodárske pôdy:

- poľnohospodárska pôda vo vlastníctve neprítomných prenajímateľov,
- poľnohospodárska pôda vo vlastníctve ne-kultivujúcich,
- poľnohospodárska pôda, ktorá presahovala 3 chungbo na jednu poľnohospodársku domácnosť.

Vládne pozemky pozostávali z poľnohospodárskych pôd:

- poľnohospodárska pôda vo vlastníctve vlády,
- poľnohospodárska pôda skonfiškovaná vládou (predtým pozemky v japonskom vlastníctve),
- poľnohospodárska pôda bez majiteľa.

---

¹⁰ YONG-HA SHIN, Land reform in Korea, 1950, [elektronický zdroj]. [cit.2021-03-15]. Dostupné na: <
https://s-space.snu.ac.kr/bitstream/10371/84988/1/2.LAND_REFORM_IN_KOREA__1950]Yong-Ha%20Shin.pdf>

Poľnohospodárske pôdy vyňaté z pozemkovej reformy (výnimky):

- poľnohospodárska pôda nižšia ako 500 pjongov (asi 0,17 chungbo) na domácnosť, vlastnená nepoľnohospodármi ako zeleninové záhrady,
- sady, škôlky, morušové polia a iná poľnohospodárska pôda kultivovaná trvalými rastlinami,
- poľnohospodárska pôda, ktorú vláda, verejné inštitúcie a vzdelávacie inštitúcie plánovali využívať na iné účely ako poľnohospodárska pôda, školské areály, školské experimentálne stanice, vojenský park, plánované územia, cesty a diaľničné lokality, vodné lokality, nádrže, elektrárne a priehrady,
- poľnohospodárska pôda obrábaná všetkými typmi škôl, náboženskými inštitúciami a inštitúciami sociálneho zabezpečenia,
- poľnohospodárska pôda využívaná na niektoré špeciálne účely, napríklad akademické výskumy a experimenty,
- poľnohospodárska pôda vyčlenená na starostlivosť o hrobky predkov označených ako Wito, so stropom 0,2 chungbo na hrobku,
- rekultivované nedokončené pozemky,
- rekultivované skončené pozemky po prijatí zákona o pozemkových reformách.

Výnimky zorávali dôležitú úlohu. Umožnili prenajímateľom a veľkým poľnohospodárom obísť pozemkovú reformu. Nákup a predaj pozemkov bol spravovaný pozemkovými výbormi na rôznych administratívnych úrovniach. Pozemkové výbory pozostávali z vplyvných miestnych magnátov.

Zákon o pozemkových reformách mal pôvodne pomáhať prenajímateľom pri transformácii na priemyselných kapitalistov alebo podnikateľov. Keď chcel prenajímateľ použiť svoje zmenky na pôdu ako priemyselný kapitál alebo požiadať o pôžičku od verejných finančných inštitúcií, minister financií bol povinný zaručiť pôžičku s nízkym úrokom. V prípade, že chcel prenajímateľ kúpiť vládne zariadenia, ako sú továrne, bane, lode, rybárske revíry, pivovary, tlačiarenské zariadenia, čistiace mlyny, ovocné sady, škôlky, morušové polia, lesy a pod., vláda bola povinná uprednostniť majiteľov pozemkových účtov. Pozemky zakúpené vládou a vládou zverené pozemky sa mali predat' takým prevádzkovateľom fariem, od ktorých sa dalo očakávať, že sa budú venovať

poľnohospodárstvu. Ako príklad uvádzame nájomníkov-poľnohospodárov, ktorí v tomto čase skutočne obrábali pôdu pre nájomcu; nájomníkov-poľnohospodárov alebo nájomníko-majiteľov, ktorí obrábali relatívne malé podniky v porovnaní s jeho rodinnou pracovnou silou; zosnulé rodiny vlastencov, ktorí mali skúsenosti z poľnohospodárskej činnosti; poľnohospodárskych robotníkov, ktorí mali rodinnú prácu na samostatnú poľnohospodársku prevádzku; vráteným krajanom zo zahraničia, ktorých pôvodným zamestnaním bolo poľnohospodárstvo.

1.2 Ekonomický zázrak

Začiatkom 60. rokov 20. storočia sa situácia v Južnej Kórei začala výrazne meniť. Proces industrializácie a zvrhnutie autoritárskeho režimu prezidenta Rhee priniesol hospodársky rast. V roku 1961 sa k moci sa dostala vojenská vláda na čele s generálom Parkom Chungom Hee. Pod jej vedením sa ekonomika rýchlo transformovala v procese, ktorý sa ozačuje ako ekonomický zázrak.

Pred spomínaným obdobím sa Južná Kórea nachádzala v zložitej situácii. Po oslobodení japonskej okupácie a odčlenenia Severnej Kórei, čelila rôznym vnútorným problémom, ktoré bolo potrebné riešiť, či už reformou uskutočnenou v oblasti vzdelávania alebo pozemkovou reformou. Istú úlohu zohrávali aj Spojené štáty. Ich vplyv sa prejavil najmä pri financovaní štátneho rozpočtu. Američania financovali viac ako polovicu. Z tohto dôvodu držali 52 % väčšinu hlasov v otázkach v súvislosti s Južnou Kóreou. Na jednej strane tento fakt predstavoval pozitívny jav, keďže štátny rozpočet potreboval financie. Avšak na druhej strane vznikla istá závislosť na Američanoch, ktorá krajine rozhodne nepomáhala. Problém sa objavil najmä v otázke národnej hrdosti, vlastnej zvrchovanosti, či možnosti rozhodovať o národných otázkach. Južná Kórea nadobudla status „žebavý ekonomický okrsok“ Spojených štátov. Celú situáciu zhoršila pretrvávajúca chudoba. Vláda musela rozmýšľať nad efektívnymi riešeniami, ktoré Južnú Kóreou vytrhnú z biedy a očistia jej postavenie vo svete. Výrazná zmena začala prichádzať s vypracovaním dlhodobého plánu hospodárskeho rozvoja, ktorý čiastočne slúžil ako základ vojenského režimu. Plán bol vypracovaný za vlády Čanga Mjuna. Nová vláda silne apelovala na odstránenie chudoby a hľadala možné východiskové situácie a spôsoby. Vypracovanie plánu so sebou prinieslo aj odhodlanie ochrany národnej hrdosti a túžby oslobodiť národ od nadobudnutého statusu. Pre

krajinu bolo zároveň dôležité si uchovať sebaúctu ako zvrchovaný, nezávislý, slobodný a demokratický národ. Popri túžbe oslobodiť svoju krajinu od americkej ekonomickej závislosti boli noví vojenský vodcovia motivovaní konkurenciou rýchlo sa industrializovať. Avšak bolo zrejmé, že krajina zaostávala za Severnou Kóreou, čo znevýhodňovalo situáciu a nárok Soulu ako legitímnej vlády všetkých Kórejcov.¹¹

1.2.1 Juhokórejská ekonomika v 60. rokoch 20. storočia

Od 60. rokov 20. storočia juhokórejská ekonomika zaznamenala svoj najväčší rozmach. Vláda pripravila niekoľko strategických plánov, ktoré viedli k ekonomickému rozmachu v podobe vypracovaných päťročných plánov, presmerovanie ekonomiky od substitúcie dovozu k exportne orientovanému priemyselnému rozvoju a štátnou kontrolou nad úvermi. Počas Parkového režimu bola vytvorená Rada pre hospodárske plánovanie, v ktorej pracovali technokrati s cieľom dosiahnuť hospodársky rast. Šéf Rady pôsobil ako podpredseda vlády a prevyšoval všetkých ostatných členov kabinetu. Štát znárodnil komerčné banky a reorganizoval bankový systém, aby získal kontrolu nad úvermi. Podnikom poskytol výhodné pôžičky s nízkym úrokom podľa potrieb ekonomických plánov. Južná Kórea konečne spozorovala ekonomický rozmach a začala sa meniť z chudobného štátu na bohatý, prosperujúci štát. Vláda vypracovala niekoľko plánov. Prvý päťročný plán na roky 1962 až 1966 bol orientovaný na zvýšenie hospodárskeho rastu a podporu rozvoja ľahkého priemyslu zameranú na export. Vládni predstavitelia určili cieľovú úroveň tempa hospodárskeho rastu, t.j. 7,1 %. Mnohí americkí skeptici považovali určený cieľ za nereálny, ale nakoniec sa skeptické domnienky nenaplnili. Priemerné tempo ekonomického rastu bolo prekročené na úroveň 8,9 %. Export vzrástol o 29 % ročne a výroba o 15 % ročne. Po úspešnom prvom pláne bol spustený druhý päťročný plán na roky 1967 až 1971. Tentokrát bol väčší dôraz kladený na prilákanie priamych zahraničných investícií a zlepšenie základnej infraštruktúry.¹²

Získanie technických zručností predstavovalo jeden z hlavných rysov hospodárskeho rozvoja. Štát vytvoril niekoľko stredísk na podporu výskumu a šírenia technických poznatkov

---

¹¹ AMSDEN, Alice H., *Asia's Next Giant, South Korea and Late Industrialization*, vyd. New York, Oxford University Press, Inc., 1989, ISBN: 0-19-505852-6

¹² <https://oxfordre.com/asianhistory/view/10.1093/acrefore/9780190277727.001.0001/acrefore-9780190277727-e-271#acrefore-9780190277727-e-271-div1-3>

do obchodných spoločností, ako je Kórejský vedecký a technologický inštitút založený v roku 1966, okrem iného štát podporoval technické vzdelávanie rozšírením počtu stredných odborných škôl a dvoch ročných technických vysokých škôl. Ďalšou prioritou bolo povzdudzovať študentov k štúdiu v zahraničí, aj keď existovalo riziko ich odlevu. Svojú úlohu zohrali i úradníci, ktorí dostali menovanie prostredníctvom vysoko konkurenčného systému skúšok štátnej služby a boli povýšení na základe jasných pokynov pre zásluhy. Mnoho z najlepších absolventov univerzít či už domácich, alebo zahraničných, získali výhody, dobrý plat a prestíž. Obdobné výhody mohli získať aj prisťahovalci. Vďaka tomu mohla vysoko kompetentná a rešpektovaná skupina úradníkov pomôcť usmerniť a podporiť hospodársky a sociálny rozvoj.

Politika praktizovaná Parkom bola riadená ekonomickým nacionalizmom, presadzovala sa snaha dosiahnuť autonómiu. Existovala istá zahraničná obava, ktorá by mohla priniesť inú ekonomickú kontrolu. V dôsledku toho Park pôvodne obmedzil priame zahraničné investície do krajiny. Postupne sa od spomínaného obmedzenia začalo ustupovať. V roku 1966 bol prijatý zákon o zavedení zahraničného kapitálu, ktorý vyňal zahraničných manažérov z daní z príjmu, dokonca poskytoval daňové prázdny. Tento krok výrazne zjednodušil proces investovania v krajine. Vďaka ekonomickému rozmachu, Južná Kórea už nebola odkázaná na priamu pomoc od Spojených štátov v takej miere, v akej ju využívali pred rozmachom, ale i napriek tomu, juhokórejský ekonomický rozvoj ostal s nimi spätý. Technická pomoc vytvárala pevné piliere, ktoré napomáhali rozvoju. Vo všeobecnosti vnímame politicé a vojenské vzťahy Kórejcov s Američanmi ako symbiózne vzťahy, prostredníctvom ktorých obe krajiny profitovali vlastné výhody. Spojené štáty absorbovali väčšinu juhokórejského exportu, pričom Južná Kórea podporovala Spojené štáty vo vojnových záležitostiach. Ako príklad uvádzame vojnu vo Vietname, kde Park vyslal na podporu Američanov približne 300 000 vojakov. Juhokórejské firmy dostali lukratívne kontrakty na dodávku tovaru a služieb pre americké, juhovietnamské i spojenecké vojenské sily. Cenné skúsenosti získali spoločnosti ako Hyundai, ktoré mohli neskôr uplatniť pri získavaní zákaziek na Blízkom východe.¹³

Japonsko sa stalo ďalším dôležitým partnerom pre hospodársky rozvoj Južnej Kórei. V roku 1965 došlo k normalizácii vzťahov s Tokiom. Kórejci sa obávali návratu japonskej

dominancie. Výhody spolupráce medzi Kórejcami a Japoncami prinášali značné prepojenie. Kórejská pracovná sila bola lacná a japonský kapitál zapadal do celého kontextu. Oba faktory sa dobre zhodovali. Japonsko sa zároveň stalo významným zahraničným investorom. V rokoch 1962 až 1979 plynulo do Južnej Kórei takmer 60 % zahraničnej technológie. Japonsko bolo tiež užitočným modelom pre napodobňovanie. Už počas koloniálneho obdobia Kórejci získali užitočné informácie pre úspešnú modernizáciu a industrializáciu. Politika obchodnej komunity sa riadila heslom: „Robte to, čo robili Japonci, ale robte to lacnejšie a rýchlejšie.“¹⁴

1.2.2 Juhokórejská ekonomika v 70. rokoch 20. storočia

70. roky 20. storočia priniesli nové zmeny v ďalšom smerovaní ekonomického rozvoja. V 60. rokoch sa hospodárstvo opieralo o ľahký priemysel produkujúci výrobky primárne určených na export najmä na americké trhy. V nasledujúcej dekáde sa hospodárska orientácia razantne zmenila. Túžba stať sa ekonomicky a politicky autonómnym štátom upevnila diverzifikáciu výroby. Došlo k prechodu z ľahkého na ťažký a chemický priemysel. Výroba kapitálových statkov bola sprevádzaná reštriktívnejšími politikami v oblasti priamych zahraničných investícií. Ekonomickú zmenu ovplyvnili aj udalosti plynúce z autoritatívnejšieho Parkovho režimu. V 60. rokoch sa krajina vrátila pod civilnú vládu, hoci skutočná moc bola v rukách armády, pričom v roku 1972 Park vyhlásil stanné právo a novú ústavu, ktorá mu zabezpečila takmer diktátorské právomoci. Prostredníctvom právomocí Park presmeroval ekonomiku na rozvoj ťažkého a chemického priemyslu a zahájil fázu hospodárskeho rozvoja práve v tomto priemysle. Ďalšia udalosť, ktorá napomohla k diverzifikácii kórejskej výroby sa opiera o nadviazanie vzťahov medzi Spojenými štátmi a s Čínskou ľudovou republikou v rokoch 1971 – 1972. Nové partnerstvo si vyžadovalo nové stratégie, Južná Kórea začala vnímať Spojené štáty ako menej spoľahlivého partnera najmä vo vojenskej a politickej oblasti. Prezident Nixon znížil americké sily v Kórei. Celý rad udalostí umocnil potrebu dosiahnuť ekonomickú sebestačnosť, zdokonaľiť schopnosti potrebné na vyrábanie vlastného zbrojenia a zabezpečiť konkurencieschopnosť kapitálového

---

¹⁴ SETH, Michael J., South Korea's Economic Development, 1948–1996, [elektronický zdroj]. 2017, [cit.2021-04-17]. Dostupné na: <<https://oxfordre.com/asianhistory/view/10.1093/acrefore/9780190277727.001.0001/acrefore-9780190277727-e-271#acrefore-9780190277727-e-271-div1>>

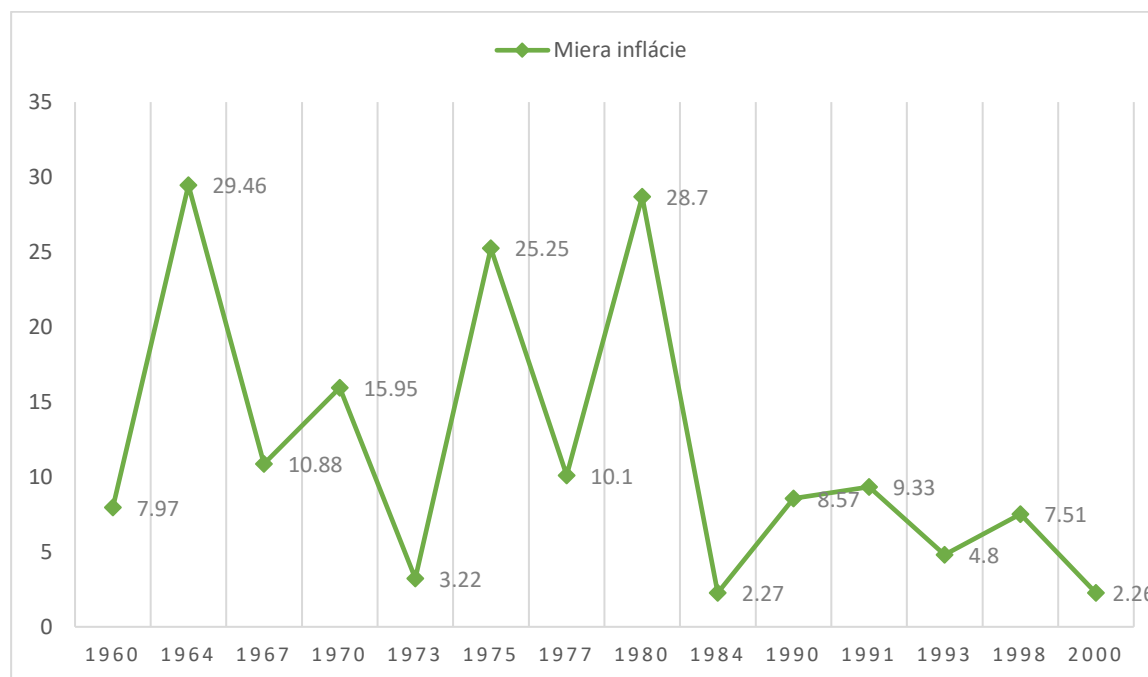
tovaru a rozvoja v ťažkom priemysle. Dôležitú úlohu opäť zohrala vláda, od ktorej sa očakávalo zabezpečenie usmerňovania a pomáhania priemyselného rozvoja. Kórejské spoločnosti boli schopné rásť a niektoré z nich expandovali na priemyselné giganty. Priaznivé výsledky začali byť viditeľné najmä v rokoch 1972 – 1982, kedy sa výroba ocele zvýšila štrnásťnásobne. Štátom zriadená Pohang Iron and Steel Company (POSCO), prevádzkovala najväčší svetový komplex na výrobu ocele. Južná Kórea si svoje ekonomické postavenie výrazne upevnila. Úspešne konkurovala na svetových trhoch s oceľou. Ďalšie upevnenie svojej dominancie na svetových trhoch sprevádzala výstavba lodí. V 80. rokoch 20. storočia sa z Južnej Kórei stal druhý najväčší výrobca lodí na svete s povestou rýchleho a včasného dokončenia svojich objednávok.

Ekonomické naštartovanie svetových úspechov, Južnej Kórei vybojovalo silné postavenie na svetových trhoch a vnímanie Kórei ako silného hráča. Vzhľadom na situáciu, prebiehajúcu vo svete, boli zaznamenané aj isté problémy. V rokoch 1973 – 1974 došlo k prudkému nárastu cien ropy, odlev devízových prostriedkov na úhradu nákladnejšej dovážanej ropy bol čiastočne kompenzovaný prílevom príjmov z kórejských stavebných spoločností a ich pracovníkov na Blízkom východe. Vážnejší problém nastal s infláciou dosahujúcou ročnú mieru až 40 %. Situácii nepomohol ani rastúci zahraničný dlh krajiny. Južná Kórea sa stala hlavným dlžníkom financujúcim nové investície a projekty v oblasti infraštruktúry.

V nasledujúcom grafe uvádzame mieru inflácie za sledované obdobie. V rokoch 1960 až 1980 môžeme spozorovať výrazný kolísavý nárast či pokles. Najvyššia miera inflácie bola zaznamenaná v roku 1964 a dosiahla až 29,46 %. Celú situáciu skomplikovala skutočnosť prudkého nárastu ropy a formujúcej sa krízy vo svete. Na začiatku 80. rokov vláda prijala konzervatívnu menovú politiku a prísne fiškálne opatrenia. Hlavným cieľom bola kontrola inflácie. Soul musel dočasne zmraziť svoj rozpočet. Rast peňažnej zásoby sa znížil z 30 % úrovne v 70. rokoch na 15 %. Vládne zásahy do ekonomiky sa výrazne znížili. Na podporu hospodárskej súťaže sa liberalizovali politiky v oblasti dovozu a zahraničných investícií. Aby sa znížila nerovnováha medzi vidieckym a mestským sektorom, vláda rozšírila investície do

verejných projektov, ako sú cesty a komunikačné zariadenia, a ďalej podporovala mechanizáciu poľnohospodárskych podnikov.¹⁵

Graf č. 1: Miera inflácie vyjadrená v % v rokoch 1960 – 2000

Vlastné spracovanie podľa: MACROTRENDS. Dostupný na

<<https://www.macrotrends.net/countries/KOR/south-korea/inflation-rate-cpi>>

V predchádzajúcom grafe uvádzame len vybrané roky spojené s vysokým nárastom alebo výrazným poklesom miery inflácie za sledované obdobie. Graf poukazuje na kolísavé hodnoty zaznamenané od roku 1960 po rok 2000. Najvyššia miera inflácie bola dosiahnutá v roku 1964 s hodnotu až 29,46 %. Hoci v 60. rokoch inflácia zaznamenala približne 7 až 11 % mieru, rok 1964 priniesol razantný nárast, v nasledujúcich rokoch došlo k opätovnému poklesu, napríklad v roku 1967, miera inflácie zaznamenala 10,88 % t.j. viac ako 10 % pokles. V 70. rokoch sa situácia mierne zhoršila. Hoci miera inflácie vykazovala podobné kolísavé hodnoty ako v 60. rokoch, rozdiel medzi niektorými rokmi bol podstatne výraznejší.

¹⁵ SETH, Michael J., South Korea's Economic Development, 1948–1996, [elektronický zdroj]. 2017, [cit.2021-04-17]. Dostupné na: <<https://oxfordre.com/asianhistory/view/10.1093/acrefore/9780190277727.001.0001/acrefore-9780190277727-e-271#acrefore-9780190277727-e-271-div1>>

Najvyššia miera dosiahnutá v roku 1975, vykazovala 25,25 %, pričom najnižšia miera inflácie dosiahla 3,22 % v roku 1973. Rozdiel predstavoval vyše 20 %. Oproti 60. rokom došlo k zhoršeniu. V roku 1980 miera inflácie opätovne vzrástla nad 20 %, ale nasledujúce roky zaznamenali nižšie hodnoty. V roku 1984 miera inflácie dosiahla najnižšiu hodnotu v sledovanom období t.j. 2,27 %. Od 90. rokov 20. storočia sa miera inflácie relatívne stabilizovala a hodnoty nepresiahli 10 %.

1.2.3 Juhokórejské konglomeráty – čeboly

Konglomeráty, nazývané čeboly, predstavujú rodinné podniky dominujúce v juhokórejskej ekonomike so silným politickým vplyvom. Ich dcérske spoločnosti sú zvyčajne sústredované v rôznych priemyselných odvetviach. Vlastnícke a riadiace pozície sú obsadzované zakladajúcimi členmi rodiny, čo im umožňuje udržiavať kontrolu nad pridruženými spoločnosťami. Čeboly sú charakteristické obrovskou ekonomickou silou. Riadia väčšinu juhokórejských investícií plynúcich najmä do výskumu a vývoja. Úzko spolupracujú s vládou a celosvetovo zamestnávajú najviac ľudí. Medzi najznámejšie a zároveň najväčšie čeboly patria spoločnosti ako Samsung Electronics (zamestnáva viac ako 300 tis. ľudí na svete), Hyundai, ale aj LG či SK Group.¹⁶

Čeboly zohrávali významnú úlohu pri transformácii ekonomiky s agrárnym trhom na jednu z najväčších ekonomík sveta. Od 60. rokov 20. storočia ich vláda silne podporovala a rozvíjala prostredníctvom dotácií, daňových stimulov či pôžičiek. Čeboly sa stali piliermi juhokórejskej ekonomiky. Avšak konglomeráty v Južnej Kórei existovali ešte pred rokom 1961. Štátnopodnikové spojenectvo sa začalo formovať s režimom Parka Chung Hee, ktorý vymodeloval toto usporiadanie na systéme zaibatsu vyvinuté v Japonsku počas obdobia Meidži. Medzi zaibatsu a čebolmi existovali značné rozdiely. Zaibatsu boli organizovaní okolo banky pre svoj zdroj kapitálu, avšak čeboly nemohli vlastniť banku. Parkov režim znárodnil banky v Južnej Kórei a mohol smerovať obmedzený kapitál do priemyselných odvetví a firiem, ktoré považoval za potrebné na dosiahnutie národných cieľov. Čeboly mali zvláštne privilégia a zväčšovali sa. Ekonomický fenomén zaznamenal značné úspešné výsledky vo svojom rozvoji. Je dôležité poznamenať, že nie všetky čeboly boli úspešné pre

---

¹⁶ALBERT Eleanor, South Korea's Chaebol Challenge, [elektronický zdroj]. 2018, [cit.2021-04-19].
Dostupné na: <<https://www.cfr.org/background/south-koreas-chaebol-challenge>>

svoju ziskovosť, ale pre možnosť získať resp. požičať si finančné prostriedky. V období ázijskej krízy obdobné prípady čebolov boli poznačené dlhom, ktorý predstavoval jeden z hlavných problémov.

Najúspešnejšie a najznámejšie konglomeráty/čeboly¹⁷

Samsung Group:

- Spoločnosť Samsung založená Lee Byung Chulom v roku 1938 patrí medzi najziskovejší čebol v Južnej Kórei. Dnešný konglomerát je riadený členmi druhej a tretej generácie rodiny Lee (podľa Forbes ide o druhú najbohatšiu rodinu v Ázii). Vo svojich začiatkoch Samsung predstavoval malú spoločnosť vyvážajúcu tovar ako ovocie, sušené ryby alebo rezance predovšetkým do Číny. Za posledné obdobie sa spoločnosť rozšírila o elektroniku, poisťovníctvo, lode, luxusné hotely, nemocnice, zábavný park a pridruženú univerzitu. Jej dcérska spoločnosť Samsung Electronics patrí medzi najväčšiu a najuznávanejšiu pobočku tvoriacu viac ako 14 % HDP.

Hyundai Group

- Prvotne spoločnosť Hyundai založená Chungom Ju-yungom v roku 1947 predstavovala malý stavebný podnik, ktorý sa od svojho otvorenia rozrástol o niekoľko dcérskych spoločností v automobilovom, lodnom, finančnom či elektronickom priemysle. Hyundai bol považovaný za najväčší čebol. V roku 2003 sa čebol rozpadol na päť samostatných spoločností napríklad Hyundai Motor Group (v súčasnosti tretia najväčšia automobilka na svete) a Hyundai Heavy Industries (v súčasnosti najväčšia svetová spoločnosť na stavbu lodí). Zaujímavosťou bolo, že koncom 60. rokov 20. storočia Hyundai získal kontrakt na výstavbu 260 míľ diaľnice medzi hlavným mestom Soul a druhým najväčším mestom Pusan. Konglomerát sa dostal do povedania Parka Chunga Hee pre svoju schopnosť dokončiť prácu pred termínom. Medzi významné zákazky

---

¹⁷ALBERT Eleanor, South Korea's Chaebol Challenge, [elektronický zdroj]. 2018, [cit.2021-04-19].
Dostupné na: <<https://www.cfr.org/background/south-koreas-chaebol-challenge>>

patrila aj výstavba diaľnice v Thajsku či bagrovacie zariadenie určené americkej armáde vo Vietname. V centre pozornosti nezaostávali ani získané zákazky na projektoch v zámorí a Blízkom východe.

Dawoo Group

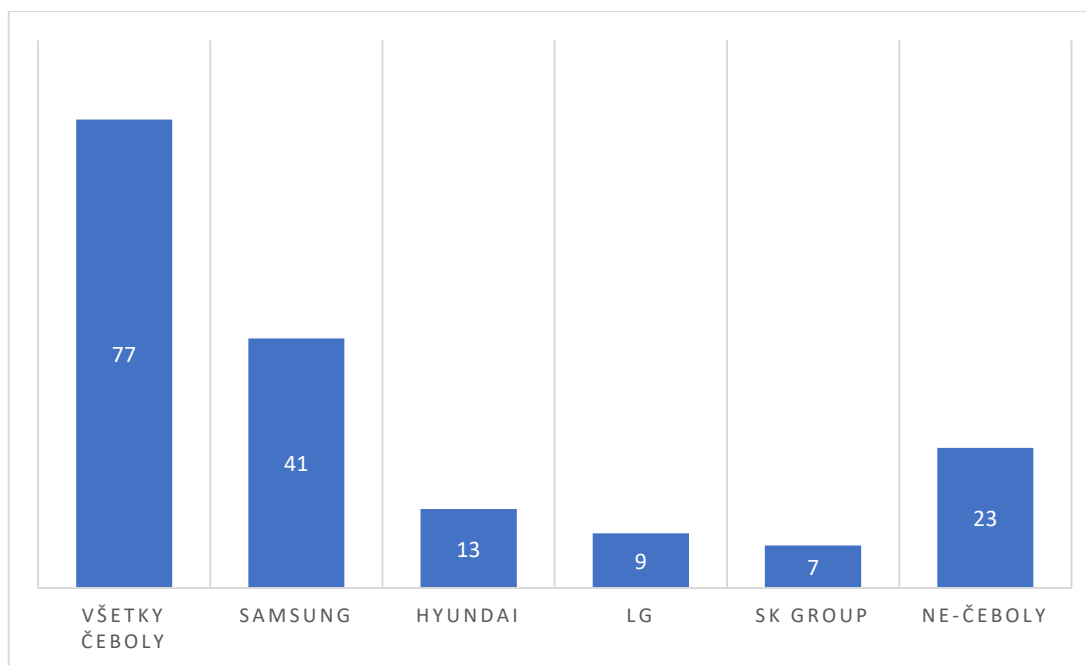
- Základy spoločnosti Daewoo priniesol Kim Woo Choong. Prvotne išlo o malú spoločnosť zaoberajúcou sa predajom textilných výrobkov a dovozom priadze či rôznych látok. V roku 1968 Kim otvoril textilnú továreň v meste Pusan. Konglomerát v zmysle podobných spoločností, ktoré sme uviedli vyššie, vznikol v roku 1967 pod obchodným menom Daewoo Industrial zameraný na automobilový priemysel. V roku 1998 bol považovaný za druhý najväčší konglomerát v krajine. Ázijská finančná kríza so sebou priniesla problémy, ktoré zasiahli spoločnosť a v roku 1999 zbankrotovala. Vláda jednotlivé divízie ponúkla na predaj iným spoločnostiam. Americká spoločnosť General Motors odkúpila motorovú divíziu a indický konglomerát Tata Group odkúpil divíziu nákladných a ťažkých vozidiel. V súčasnosti GM Daewoo, ktorý je súčasťou spoločnosti General Motors patrí medzi úspešných výrobcov automobilov. Produkuje vozidlá a diely napríklad pre značky ako sú Suzuki, Chevrolet, GMC, Opel či Holden.

SK Group

- Spoločnosť SK Group, známa aj ako SK Holdings, bola založená v roku 1953 Cheyom Jong-hyonom. Prvotne sa konglomerát opieral o textilný priemysel. Rodina Chey získala spoločnosť Sunkyoung Textiles. V roku 1997 bola spoločnosť premenovaná na SK Group (predtým Sunkyoung Group) V súčasnosti SK Group je zložená z 95 dcérskych spoločností. Divízia energetiky a chemikálií predstavujú základnú oblasť podnikania. SK Group dohliada na niekoľko dcérskych spoločností pôsobiacich predovšetkým v energetickom, chemickom, ropnom, finančnom, lodnom, poisťovacom a stavebnom priemysle. SK Group vlastní aj najväčšieho juhokórejského poskytovateľa bezdrôtových mobilných telefónnych služieb SK Telecom. Od roku 2010 konglomerát rozšíril svoje zameranie na polovodiče zlúčením

spoločnosti Hynix do spoločnosti SK Hynix (druhý najväčší výrobca pamäťových polovodičov na svete). V súčasnosti je spoločnosť SK Group tretím najväčším konglomerátom v krajine.

Graf č. 1: Trhová kapitalizácia spoločností v Južnej Kórei (%) – Index Nikkei Asia 300

Vlastné spracovanie podľa: ALBERT Eleanor, South Korea's Chaebol Challenge, [elektronický zdroj]. 2018, [cit.2021-04-19]. Dostupné na: <<https://www.cfr.org/background/south-koreas-chaebol-challenge>>

Graf zobrazuje percentuálny podiel spoločností na trhovej kapitalizácii v Južnej Kórei v rámci indexu Nikkei Asia 300. Celkovo sa Čeboly na kapitalizácii podielajú 77 %. V rámci čebolov dominuje spoločnosť Samsung a Hyundai. Ostatné spoločnosti nepatriace medzi čeboly sa na trhovej kapitalizácii podielajú 23 %. Trhová kapitalizácia predstavuje celkovú dolárovú trhovú hodnotu nesplatených akcií spoločnosti. Vyjadruje hodnotu podniku na základe trhového ohodnotenia všetkých jeho akcií.¹⁸ Vypočíta sa vynásobením celkového počtu nesplatených akcií spoločnosti súčasnou trhovou cenou jednej akcie.¹⁹

¹⁸ INVESTOVAT.SK, Trhová kapitalizácia, [elektronický zdroj]. 2020, [cit.2021-04-27]. Dostupné na: <<https://investovat.sk/slovník-investora/trhova-kapitalizacia>>

¹⁹ INVESTOPEDIA, Market Capitalization, [elektronický zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na: <<https://www.investopedia.com/terms/m/marketcapitalization.asp>>

1.2.4 Juhokórejská ekonomika v čase ázijskej finančnej krízy

V prvej polovici 90. rokov 20. storočia juhokórejská ekonomika vykazovala stabilný kontinuálny rozvoj. Bola to jedna z najrýchlejšie rastúcich ekonomík s priemerným tempom rastu 7 až 9 %, s mierou inflácie pred krízou 5 %. Pomer zahraničného dlhu k HDP bol nižší ako 30 % (jedna z najnižších medzi rozvojovými krajinami) a vládny rozpočet vykazoval vyrovnanosť. S príchodom ázijskej finančnej krízy v roku 1997 sa ekonomická situácia zmenila.²⁰ Rýchle zvýšenie miezd, inflácia aktív, štrukturálne problémy, zlé riadenie a presun smerom k neobchodovateľnému tovaru vyvolal rad interných problémov, ktoré zapríčinili krízu aj v Kórei. Domáce mzdy sa zvyšovali rýchlejšie ako produktivita práce, čo sa prejavilo v znižovaní konkurencieschopnosti firiem a ich ziskov. Prevádzkové deficity boli kryté umelo navýšenými hodnotami aktív. Úprava konečných čísel umožnila firmám požadovať viac investičného kapitálu. Úvery sa stali čoraz lákavejšie hlavne od nebankových inštitúcií.

Tabuľka č. 2: Hodinová mzda vo výrobnom sektore a príjem p. c. (USD)

Hodinová mzda vo výrobnom sektore a príjem p.c. (USD)						
	Hong Kong	Južná Kórea	Singapúr	Japonsko	Taiwan	USA
Hodinová mzda:						
➤ 1985	1,73	1,23	2,47	6,34	1,50	13,01
➤ 1990	3,20	3,71	3,78	12,80	3,93	14,91
➤ 1995	4,82	7,40	7,28	23,66	5,82	17,20
Príjem p.c.						
➤ 1995	22 990	9 700	26 730	39 640	12 293	26 980

Vlastné spracovanie podľa: US Bureau of Labor Statistics, 1995 [elektronický zdroj]. 1995, [cit.2021-04-19].

Dostupné na: < <https://www.bls.gov/> >

V predchádzajúcej tabuľke uvádzame hodinovú mzdu vo výrobnom sektore a príjem na obyvateľa vyjadrený v amerických dolároch vo vybraných krajinách. Na základe údajov môžeme spozorovať zvýšenie domácich miezd. Južná Kórea v roku 1985 vykazovala hodinovú mzdu vo výške 1,23 USD, zvyšovanie mzdy začalo od roku 1990 nastalo zvýšenie mzdy a v roku 1995 hodinová mzda presiahla 7 USD. Pracovná sila výrobného sektora

---

²⁰Ázijská finančná kríza bola vyvolaná kolapsom výmenného kurzu a bublinou peňazí. Išlo o menovú krízu, ktorá prepukla prepukla v Thajsku v júli 1997, neskôr zasiahla východnú a juhovýchodnú Áziu. Dopady finančnej krízy sa prejavili najmä v znehodnotení národných mien, akciových trhov a priniesla rad ekonomických problémov.

zdražela oproti pracovnej sile sektora služieb, avšak i napriek tomu sektor služieb rozširoval svoje postavenie hlavne vo veľkoobchode, maloobchode a zábavnom priemysle.

Klesajúci export zapríčinil orientáciu najmä na domáce firmy. Začali sa objavovať vážne finančné problémy veľkých juhokórejských konglomerátov. Ako príklad uvádzame spoločnosť Kia, z dôvodu závažných finančných problémov jej hrozil bankrot. Východiskové riešenie spoločnosť videla v získaní bankového úveru. Avšak úverové agentúry začali znižovať ratingy bánk vystavované konglomerátom. Banky boli nútené sprísniť podmienky získania úveru. Keďže spoločnosti Kia dlhodobo hrozil bankrot, vláda v roku 1997 prevzala spoločnosť do verejného vlastníctva t.j. znárodnila ju. Sukromný dlh sa premenil na verejný dlh. Ratingová agentúra Standard & Poor okamžite znížila rating kórejského dlhu. Akciový trh stratil 5,5 % svojej trhovej hodnoty. V záujme ochrany národnej meny centrálna banka zvýšila úrokové sadzby na 12 %. Vláda bola nútená predávať americké doláre, aby udržala výmenný kurz v pomere 1 americký dolár = 1 kórejský won. Hlavným cieľom tohto opatrenia bolo umožniť konglomerátom a bankám splácať svoje pôžičky v ich mene. Znehodnotenie kórejského jenu by viedlo k okamžitému zlyhaniu. Medzičasom v krajinách juhovýchodnej Ázie už prebiehala menová kríza, došlo k oslabeniu čínskeho jüanu a japonského jenu. Situácia Južnej Kórei nebola vôbec jednoduchá. Už od samotného vypuknutia krízy, začali veritelia urgovať svoje pôžičky s cieľom znížiť svoju úverovú angažovanosť. Komerčné banky neboli schopné čeliť narastajúcim problémom krátkodobých záväzkov. Požiadali centrálnu banku o pomoc. Centrálna banka poslala oficiálne rezervy vo výške 20 miliárd USD do zámorských pobočiek kórejských bánk, ktoré boli na hranici nelikvidnosti. Oficiálne rezervy začali klesať rýchlym tempom. K 1. novembru 1997 centrálna banka disponovala 30 miliárdami USD, ale o dva týždne neskôr iba 15 miliárdami USD. Rezervy centrálnej banky sa znižovali enormným tempom. I napriek silnej snahe vlády zabrániť prasknutiu menovej bubliny, sa toto úsilie nepodarilo. Konglomeráty neboli schopné splácať svoje záväzky. Okrem iného existovali bilaterálne dlhy voči Japonsku a Spojeným štátom. Pomoc od Medzinárodného menového fondu (MMF) sa pre mnohé krajiny javila ako najlepšie východisko vyriešiť situáciu, ale v spočiatku Južná Kórea neprejavila o takúto pomoc záujem. Presadzovala myšlienku sebestačnosti a v schopnosti splácať svoje záväzky. Ambiciózny počet vlády nepriniesol pozitívne výsledky. Devízové rezervy boli takmer vyčerpané. Centrálna banka nebola schopná zabrániť znehodnoteniu národnej meny. Won klesol na svoje minimum s výmenným

kurzom 1 americký dolár = 1000 kórejských wonov. Vzhľadom na situáciu bola kórejská vláda nútená formálne požiadať požičku od MMF, ktorý do decembra 1997 schválil záchranný plán vo výške 58,4 milárd USD, ktorého súčasťou bola pôžička vo výške 21 miliárd USD. Záchranný plán bol schválený za prísnych podmienok vrátane dôležitých štrukturálnych reforiem a makroekonomickej kontroly. MMF požadoval od kórejskej vlády prijatie tvrdých opatrení na získanie stratenej dôvery:²¹

- **okamžité zatvorenie platobne neschopných finančných inštitúcií a výrazné zvýšenie záujmov:**
  - do 2. decembra 1997 sa objavilo deväť platobne neschopných komerčných bánk prinútených, aby do 30 dní stanovili ozdravný plán; banky, ktoré neboli schopné splniť normy, boli zatvorené,
- **prísna menová politika:**
  - zvýšenie úrokovej sadzby (počas decembra 1997 došlo až k 2 zvýšeniam z 12,3 % na 20,7 % a neskôr na 30,1 %).

V dôsledku vykonaných opatrení výkonnosť trojročných podnikových dlhopisov vzrástla zo 14 % pred krízou na 30 %, za 91 dní sa krátkodobé výnosy zvýšili z 13 % na 40,8 %. Do januára v 1998 bola vláda nútená odstaviť tretinu kórejských komerčných bánk. Počas tohto roka sa ekonomický rast štvrtročne znížil priemerne o 6,65 %. Menší vládny úspech bol zaznamenaný v znížení platobnej neschopnosti. Do konca tretieho štvrtroka v 1998 vláda použila viac ako polovicu z celkového rozpočtu prideleného na reštrukturalizáciu finančného sektora. Negatívny dopad krízy sa prejavil predovšetkým na juhokórejských konglomerátov. Vláda apelovala na dočasné zníženie priemyselnej efektívnosti krajiny a medzinárodnú konkurencieschopnosť, stanovila ciele zamerané na prevádzkovú reštrukturalizáciu. Konglomeráty museli znížiť pomer dlhu k základnému imaniu z predchádzajúcich 400 % na 200 % stanovených medzinárodnou normou. Ďalej sa od nich požadovalo, aby zvýšili svoju kapitálovú základňu predajom aktív a dcérskych spoločností a

---

²¹ MARTÍNEZ Fernández, Irene, Korea and the Asian Economic Crisis: Did Korea Change its Economic Model?, 1995 [elektronický zdroj]. 1995, [cit.2021-04-19]. Dostupné na: <<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/64144/1/TFG-ECO-Mart%C3%ADnez-Irene-febrer15.pdf>>

emisiou akcií v zámorí.²² Príkladným konglomerátom, ktorý sa vláde nepodarilo zachrániť z dôvodu stále pretrvávajúcich finančných problémov bola spoločnosť Daewoo Group. V roku 1999 vláda odpredala jeho devízie iným spoločnostiam. Americká spoločnosť General Motors odkúpila motorovú divíziu a indický konglomerát Tata Group odkúpila divíziu nákladných a ťažkých vozidiel.²³ Južná Kórea sa z nežiadúcich problémov pomerne rýchlo zotavila a je považovaná za jednu z mála krajín, ktorých menová kríza ekonomiku nezničila. Vláda čerpala zo svojich vedomostí o trhovej ekonomike, bola schopná využiť prichádzajúce príležitosti a prijaté reformy neobmedzila na celý finančný sektor, ale iba na postihnutý. Južná Kórea si svoje ekonomické postavenie i naďalej posilňovala.

---

²² Vládou stanovené ciele sa týkali len najúspešnejších chaebolov po dôkladnej analýze.

²³ MARTÍNEZ Fernández, Irene, Korea and the Asian Economic Crisis: Did Korea Change its Economic Model?, 1995 [elektronický zdroj]. 1995, [cit.2021-04-19]. Dostupné na:
<<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/64144/1/TFG-ECO-Mart%C3%ADnez-Irene-febrer15.pdf>>

2 Metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom našej záverečnej práce je analyzovať súčasné postavenie Južnej Kórei v 21. storočí na základe skúmania vývojových aspektov Južnej Kórei a vybraných makroekonomických ukazovateľov. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Prvá kapitola skúma historické udalosti, ktoré viedli k vzniku Južnej Kórei. Opisuje vybrané obdobia, ktoré značným spôsobom ovplyvnili vývoj krajiny t.j. ekonomika v rokoch 1945 až 1960, ekonomika v 60. rokoch 20. storočia, ekonomika 70. rokov 20. storočia a ekonomika v čase ázijskej finančnej krízy. Ďalšia kapitola sa opiera o súčasné juhokórejské hospodárstvo, zahraničný obchod a priame zahraničné investície. Jednotlivé údaje sú podporené aj graficky prostredníctvom tabuliek a grafov. Posledná štvrtá kapitola analyzuje súčasné postavenie Južnej Kórei vo svete. Východiskové údaje sú podporené analýzou a následnou komparáciou prostredníctvom vybraných makroekonomických ukazovateľov. Štáty, s ktorými sme porovnávali jednotlivé údaje Južnej Kórei sú ázijské tigry prvej a druhej vlny, Japonsko, Čína, Severná Kórea a Spojené štáty. Údaje za rok 2020 a 2021 nie sú dostupné pri všetkých sledovaných ukazovateľov, preto sme boli nútení v niektorých prípadoch použiť rok 2019 za aktuálny rok.

Náš stanovený cieľ sme naplnili použitím metód zhromažďovania údajov z odborných publikácií a internetových zdrojov. Využívali sme rôzne internetové zdroje odkazujúce na štatistické údaje, ktoré vzhľadom na náš cieľ boli najdôležitejšie. Pri práci boli využité nasledovné metódy – metóda dedukcie (potrebná pri skúmaní javu a uvedenie záveru), metóda komparácie (využívali sme ju pri porovnávaní, zhodnotení danej skutočnosti s vybranými požiadavkami) a metóda analýzy (najčastejšie využívaná metóda pri skúmaní, definovaní a správnom chápaní konkrétnych javov). Pre lepšiu prezentáciu jednotlivých údajov sme využívali grafy a tabuľky, ktoré nám zabezpečili prehľadnosť najmä makroekonomických ukazovateľov.

3 Ekonomické postavenie Južnej Kórei v 21. storočí

Južná Kórea zaznamenala od začiatku 60. rokov 20. storočia pozoruhodnú ekonomickú výkonnosť a dosiahla príjem na obyvateľa vo výške 27 000 USD. Pozoruhodný vývoj krajiny a úspešnosť aplikovania nadobudnutých poznatkov vytvorili silné ekonomické postavenie nielen v regióne, ale aj vo svete. V nasledujúcej kapitole budeme analyzovať súčasné postavenie Južnej Kórei z pohľadu ekonomického vývoja v krajine a v zahraničí.

3.1 Geografia a prírodné podmienky

Geografická poloha Južnej Kórei je lokalizovaná v južnej časti kórejského polostrova. Ide o hornatý polostrov, ktorý je zo západu obmývaný Žltým morom a z východu Japonským morom. Jediná pozemná hranica je tvorená so Severnou Kóreou. Klimatické podmienky sa na severe a juhu od seba výrazne odlišujú. Sever sa vyznačuje chladnejším počasím, pričom juh je zvyčajne teplejší. Na kórejskom polostrove sa striedajú štyri ročné obdobia.

Južnú Kóreu môžeme rozdeliť do štyroch regiónov t.j. východný región s vysokohorskými oblasťami a úzkymi pobrežnými nížinami; západný región sprevádzaný širokými pobrežnými plánami, povodiami riek a zvlnenými kopcami; juhozápadný región tvoriaci hory a doliny; juhovýchodný región s dominantným povodím rieky Nakdong. Polostrov je zavlažovaný z východu na západ. Polostrovom sa tiahnú pohoria ako sú Diamantové vrchy (1549 mnm) a Sobek (1915 mnm). Obidve pohoria oddeľuje dolina rieky Naktong-gang. Pri pobreží Žltého mora sa tiahnu roviny a pahorkatiny. Najvyšší bod je Halla San dosahujúci 1950 mnm. Južná Kórea je tvorená prevažne hornatým terénom, až dve tretiny územia zaberajú lesy, z tohto dôvodu sa orná pôda nachádza iba v údoliach a pobrežných oblastiach, čo odzrkadľuje aj jej ekonomický profil. Orná pôda tvorí zhruba 17 % územia. Hoci krajina nie je bohatá na prírodné zdroje, isté ložiská sa na jej území nachádzajú najmä uhlie, grafit, volfrám, olovo, urán či molybdén. Krajina disponuje hydroenergetickým potenciálom. Monzúnové podnebie sprevádzané so štyrmi ročnými obdobiami, pripravilo vhodné podmienky na pestovanie poľnohospodárskych produktov, predovšetkým ryže (pestuje ju cca 80 % farmárov), ale aj jačmeňa, pšenice, sójových bôbov, zemiakov a ovocia. Ryža sa konzumuje hlavne na domácom trhu. Z dôvodu jej vysokej ceny, nie je schopná konkurovať na zahraničných trhoch.

3.1.1 Demografia

V Južnej Kórei žije 51 269 185 miliónov obyvateľov t.j. 0,66 % svetového podielu.²⁴ Hlavné mesto Soul obýva približne 10 miliónov obyvateľov. Je to etnicky homogénna spoločnosť s viac ako 99 % obyvateľstvom kórejského etnika. Z najnovších odhadov populačnej divízie OSN sa podľa počtu obyvateľov Južná Kórea zaradila na 28. mieste z 235 štátov na svete.

Pre porovnanie uvádzame údaje aj za vybrané krajiny juhovýchodnej Ázie vrátane ázijských tigrov prvej a druhej vlny. Severná Kórea v roku 2020 vykazovala 25 778 816 mil. obyvateľov, čím sa zaradila na 54. miesto s 0,33 % svetovým podielom. Japonsko získalo 11. miesto s počtom obyvateľov 109 581 078 mil. a 1,62 % svetovým podielom. Z ázijských tigrov prvej a druhej vlny sa Hong Kong zaradil na 104. miesto s počtom obyvateľov 7 496 981 mil. (0,10 % svetový podiel), Singapur na 114. miesto s 5 850 342 mil. (0,08 % svetový podiel), Taiwan na 57. miesto s 23 816 775 mil. (0,31 % svetový podiel), Thajsko na 20. miesto s 69 799 978 mil. (0,90 % svetový podiel), Malajzia na 45. miesto s 32 365 999 mil. (0,42 % svetový podiel) a Filipíny na 13. miesto s 109 581 078 mil. (1,41 % svetový podiel). Údaje za Indonéziu uvádzame v tabuľke.²⁵

Tabuľka: Top 4 krajiny s najväčším počtom obyvateľov za rok 2020

Top 4 krajín s najväčším počtom obyvateľov za rok 2020			
Poradie	Krajina	Počet obyvateľov	Svetový podiel
1.	Čína	1 439 323 776	18,47 %
2.	India	1 380 004 385	17,70 %
3.	Spojené štáty	331 002 651	4,25 %
4.	Indonézia	273 523 615	3,51 %

Vlastné vypracovanie na základe internetového zdroja: <<https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>>

V tabuľke uvádzame štyri krajiny s najväčším počtom obyvateľov za rok 2020 na základe najnovších odhadov populačnej divízie OSN. Na prvom mieste sa umiestnila Čína s počtom obyvateľov cca 1,4 miliard. India je druhá krajina sveta, ktorá vykazuje vyše miliardový počet obyvateľov. Obe krajiny vykazujú vyše 10 % podiel na svetovej populácii.

²⁴Údaj je z roku 2020 na základe najnovších odhadov populačnej divízie OSN vydaných v roku 2021.

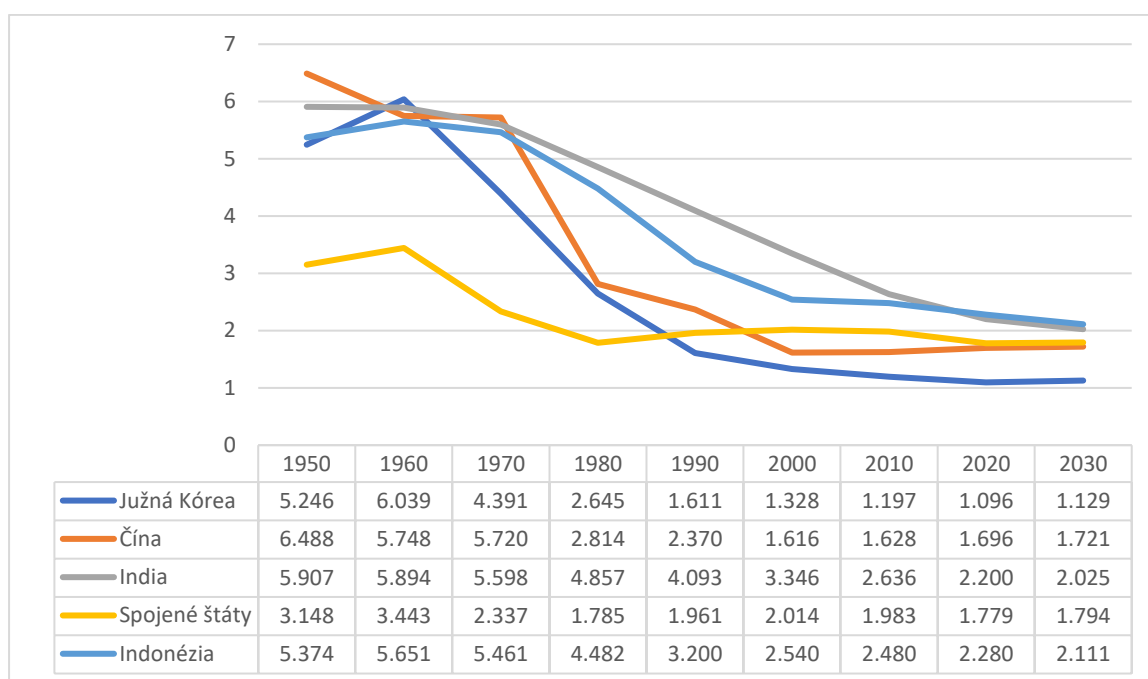
²⁵ WORLDMETER, Countries in the world by population, [internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27].

Dostupné na: < <https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/> >

Natalita a miera plodnosti v Južnej Kórei

V roku 2021 natalita Južnej Kórei dosiahla 1,089 pôrodov na ženu, čo predstavuje pokles o 0,64 % oproti roku 2020, kde na jednu ženu pripadalo 1,096 pôrodov. Od roku 1950 miera plodnosti každoročne klesá. Od roku 2021 sa predpokladá mierny nárast plodnosti. Výsledky poukazujúce na natalitu za rok 2020 a 2021 sú ovplyvnené aj negatívnymi dopadmi pandémie Covid-19.²⁶ V roku 2020 predstavoval počet živo narodených 272,4 tisíc osôb, oproti roku 2019 došlo k poklesu o 30,3 tisíc osôb, t.j. – 10 %.

Graf: Miera pôrodnosti vybraných štátov za sledované obdobie

Vlastné spracovanie na základe internetového zdroja: < <https://www.macrotrends.net/>>

Graf skúma natalitu Južnej Kórei a top štyroch krajín s najväčším počtom obyvateľov za sledované obdobie 1950 – 2020. Na základe uvedených hodnôt, môžeme skonštatovať, že počet pôrodov na jednu ženu má od roku 1970 klesajúcu tendenciu. V období medzi rokmi 1950 až 1960 v Južnej Kórei, Spojených štátov a Indonézie pôrodnosť mierne klesala a zároveň stúpala. Čína a India vykazovali pokles. Najvyššia natalita bola zaznamenaná v Číne v roku 1950, kedy počet pôrodov na jednu ženu dosiahol 6,488. Najnižšia natalita bola

²⁶ MACROTRENDS, South Korea Fertility Rate 1950-2021, [internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na: < <https://www.macrotrends.net/countries/KOR/south-korea/fertility-rate>>

zaznamená v Južnej Kórei v roku 2020, kedy počet pôrodov na jednu ženu dosiahol len 1,096. Oproti všetkým vybraným štátom za celé sledované obdobie najnižšiu natalitu dosiahli Spojené štáty, pôrody na jednu ženu nepresiahli hodnotu 3,200. Je dôležité poznamenať, že jednotlivý vývoj natality v štátoch bol a je ovplyvnený danou ekonomickou, finančnou a sociálnou situáciou, vládnymi nariadeniami, stabilitou, gramotnosťou, vzdelaním, zdravotnou úrovňou a inými faktormi. Vládne elity v Číne a Indii dlhodobo riešia problematiku nárastu počtu obyvateľov rôznymi nariadeniami, napríklad politikou jedného dieťaťa v Číne. Celosvetová pandémia v rokoch 2020 a 2021 prispela k níženiu natality v jednotlivých štátoch. Nové odhady OSN poukazujú na mierny nárast natality v nasledujúcich rokoch, tak ako uvádzame v tabuľke. Osobitná pozornosť je upriamená na Južnú Kóreu. Ak si porovnáme rok 1950 s rokom 2020, pozorujeme výrazný pokles pôrodov na jednu ženu, pričom v roku 1950 Južná Kórea dosiahla 5,246 pôrodov na jednu ženu, v roku 2020 už len 1,096 pôrodov. Istým spôsobom natalita Južnej Kórei odzrkadľuje ekonomický vývoj za jednotlivé dekády. V 50. rokoch krajina nepatrila medzi svetových hráčov a nemala silný ekonomický profil. Krajina vykazovala chudobu a nestabilitu ovplyvnenú povojnovou situáciou. O niekoľko desaťročí neskôr sa z Južnej Kórei stala silná ekonomika s dôrazom na vzdelanie a gramotnosť. Životná úroveň krajiny sa značne zvýšila. Pre porovnanie miery pôrodnosti uvádzame údaje za rok 2020 aj pre vybrané štáty juhovýchodnej Ázie a ázijských tigrov prvej a druhej vlny. Severná Kórea vykazuje 1,91 pôrodov na jednu ženu; Japonsko 1,369; Singapur 1,223; Taiwan 1,180; Thajsko 1,505; Hong Kong 1,361; Malajzia 1,976; Indonézia 2,280 a Filipíny 2,530.

Miera úmrtnosti v Južnej Kórei

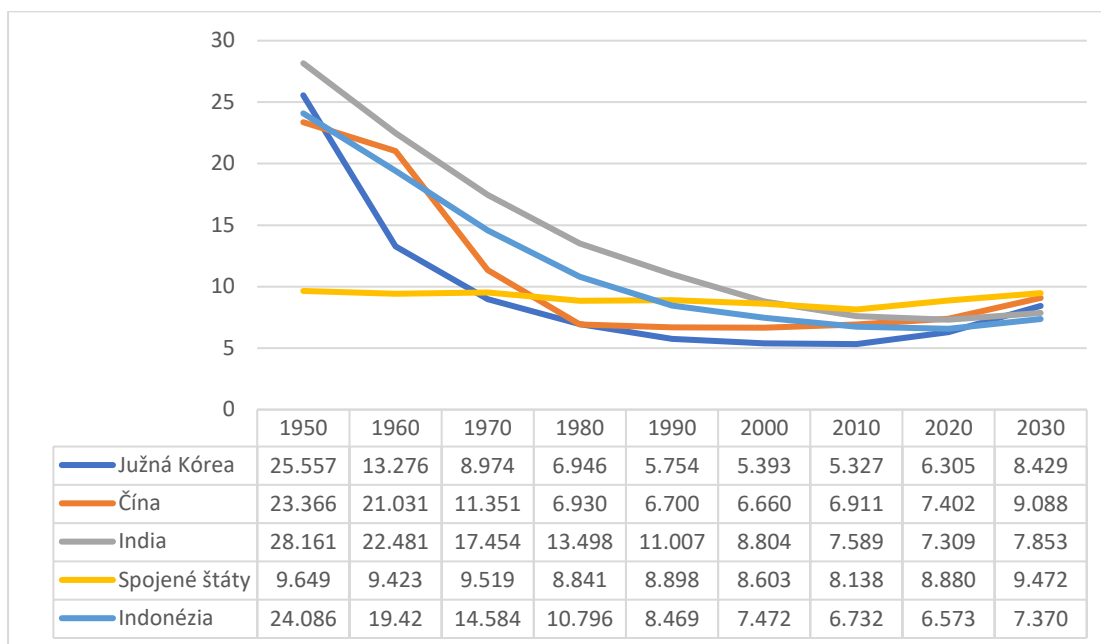
V roku 2020 v Južnej Kórei zomrelo 305,1 tisíc osôb, oproti roku 2019 sa úmrtnosť zvýšila o 10 tisíc osôb, t.j. 3,4 %. V prípade úmrtnosti osôb vo veku 90 a viac rokov, počet úmrtí zaznamenal najvyššiu medziročnú mieru rastu vo výške 8,9 %, vo veku 80 – 89 rokov 6,4 % a vo veku 20 – 29 rokov išlo o 5,7 %.²⁷ K 18. aprílu 2021 v čase 07:52 GMT bolo zaznamenaných 1 797 úmrtí na Covid – 19.²⁸

---

²⁷STATISTICS KOREA, Economically Active Population Survey in March 2021,[internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na: < <http://kostat.go.kr/portal/eng/pressReleases/1/index.board>>

²⁸ WORLDMETER, South Korea [internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na: <<https://www.worldometers.info/coronavirus/country/south-korea/>>

Graf: Miera úmrtnosti na 1 000 osôb vo vybraných štátoch za sledované obdobie

Vlastné spracovanie podľa internetového zdroja: < <https://www.macrotrends.net/>>

Graf poukazuje na vývoj miery úmrtnosti na 1 000 osôb v Južnej Kórei a v štyroch štátoch s najväčším počtom obyvateľov za sledované obdobie 1950 – 2020. V grafe nie je zahrnutý počet úmrtí na ochorenie Covid – 19. Najvyššia miera úmrtnosti bola zaznamenaná v Indii v roku 1950 s hodnotou 28,161. Najnižšia miera úmrtnosti bola dosiahnutá v Južnej Kórei v roku 2010 s hodnotou 5,327. Väčšie rozdiely vnímame pri štátoch ako sú Južná Kórea, Čína, India a Indonézia najmä v rokoch 1950 až 1980. Ako pri miere plodnosti, tak aj pri miere úmrtnosti, je dôležité poznamenať, úmrtnosť v daných štátoch je ovplyvnená ekonomickým, politickým a sociálnym vývojom, zdravotnou starostlivosťou, vzdelanosťou, bezpečnosťou, stabilitou či inými faktormi vplývajúcimi na zdravie človeka. OSN predikuje v nasledujúcich rokoch mierny nárast miery úmrtnosti. Pre porovnanie vývoja úmrtnosti v Južnej Kórei uvádzame aj údaje za rok 2020 pre Severnú Kóreu, Japonsko a ázijské tigre prvej a druhej vlny. Severná Kórea dosiahla mieru úmrtnosti 9,380; Japonsko 10,865; Hong Kong 6,828; Singapur 4,752; Taiwan 7,760; Thajsko 7,884; Malajzia 5,223; Indonézia 6,573 a Filipíny 5,968.

Miera úmrtnosti dojčiat na 1 000 živonarodených detí

V roku 2019 miera úmrtnosti dojčiat na 1 000 živonarodených detí dosiahla hodnotu 2,70. Oproti roku 2018 došlo k miernemu poklesu. V roku 2018 miera úmrtnosti dojčiat dosiahla hodnotu 2,80. V roku 1960 miera vykazovala vysoké hodnoty t.j. 79,7. Od 60. rokov 20. storočia sa každoročne situácia zlepšuje a v súčasnosti hodnota nepresahuje 3,5.²⁹

Štruktúra vierovyznania obyvateľstva

Počas vytvárania strategického obchodného partnerstva s Čínou v 20. storočí bol konfucianizmus prijatý ako štátna ideológia. Okrem konfucianizmu sa začali šíriť aj iné vierovyznania. Kresťanstvo je najrozšírenejším náboženstvom, hlási sa k nemu približne 29 % obyvateľov. Druhým najviac praktizovaným náboženstvom je budhizmus, hlási sa k nemu približne 23 % obyvateľov. Ďalším praktizovaným náboženstvom je protestantizmus, približne polovica juhokórejského obyvateľstva sa nehlási k žiadnemu náboženstvu, považujú sa za ateistov.³⁰

3.2 Charakteristika juhokórejského hospodárstva

Rozvoj juhokórejského hospodárstva sa považuje za jeden z najvýznamnejších príkladov zmiešaného systému implikujúci stratégiu, ktorá smeruje produkciu krajiny k exportu. Prílev zahraničného kapitálu, rast peňažných úspor, implementovanie vedecko-technického pokroku do výroby stoja za zrodom ekonomického rozvoja. Hospodársky rast je založený na zvyšovaní rozsahu výroby prostredníctvom zlepšenia výrobných faktorov. Vzdelaná a kvalifikovaná pracovná sila tvorí neoddeliteľnú súčasť ekonomického úspechu. V povojnovom období Južná Kórea nedisponovala silným ekonomickým profilom, HDP dosahoval hodnoty najchudobnejších krajín Afriky či Ázie. Od 60. rokov 20. storočia juhokórejská ekonomika transformovaná prostredníctvom industrializácie odštartovala svoj ekonomický rozmach na maximum. Začiatkom nového milénia Južná Kórea vstúpila do pozície svetovej ekonomiky a v súčasnosti patrí medzi dvadsať najvyspelejších ekonomík

---

²⁹THE WORLD BANK, Mortality rate, infant (per 1,000 live births) - Korea, Rep., Korea [internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na:

<<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?locations=KR>>

³⁰KOREA NET, Religion, internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na:

<<https://www.korea.net/AboutKorea/Korean-Life/Religion>>

sveta. Úroveň hospodárskeho rozvoja je charakterizovaná objemom HDP na obyvateľa. Objem HDP v parite kúpnej sily za rok 2019 predstavoval 1,674 bilióna USD. Južná Kórea je po Číne, Japonsku a Indii, štvrtou najväčšou ekonomikou v tejto časti sveta. V roku 2019 HDP na obyvateľa v nominálnom vyjadrení dosiahol 31 430 USD, v PPP je to vyše 43,4 tis. USD. Južná Kórea patrí medzi rýchlorozvíjajúce sa krajiny a spolu s krajinami ako sú Hongkong, Singapur a Taiwan vystupujú pod neoficiálnym názvom – ázijský tiger.

Tabuľka: Makroekonomické ukazovatele v sledovanom období 2015 – 2020

Makroekonomické ukazovatele v sledovanom období 2015 - 2020						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HDP v bežných cenách (v mld. USD) ³¹	1,4	1,5	1,6	1,7	1,6	1,5
Rast HDP (ročne v %) ³²	2,81	2,95	3,16	2,91	2,04	-1,88
HDP p.c v bežných cenách (v USD)	28 732,23	29 288,87	31 616,84	33 422,94	31 846,22	30 644
HDP p.c. v PPP (v USD)	37 902,40	39 545,45	41 110,65	43 678,50	44 011,23	44 292
Rast HDP p.c. v PPP (ročne v %)	2,27	2,54	2,87	2,42	1,8	-
Miera inflácie (v %)	0,7	1,0	2,0	1,5	1,7	0,5
Miera nezamestnanosti ³³	4,77	5,21	4,62	3,69	3,84	8,07
Rozpočtový deficit (% HDP)	-3,0	-2,4	-2,0	-1,6	-2,2	-3,4
Verejný dlh (% HDP)	39,7	38,3	38,0	36,6	38,1	33,2

Vlastné spracovanie podľa internetových zdrojov: <https://www.statista.com/> a <https://data.worldbank.org/country/KR>

³¹ STATISTA, South Korea: Gross domestic product (GDP) in current prices from 1985 to 2025, [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/263579/gross-domestic-product-gdp-in-south-korea/>

³² STATISTA, South Korea South Korea: Growth of the real gross domestic product (GDP) from 2015 to 2025, [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/263758/gross-domestic-product-gdp-growth-in-south-korea/>

³³ STATISTA, [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na <https://www.statista.com/statistics/263701/unemployment-rate-in-south-korea>

Tabuľka poukazuje na vývoj jednotlivých makroekonomických ukazovateľov za sledované obdobie 2015 – 2020. Pre rok 2021 ešte nie sú dostupné všetky údaje. V roku 2020 sa miera inflácie znížila na úroveň 0,5 % oproti roku 2019. Miera nezamestnanosti sa značne zvýšila z 3,84 % v roku 2019 na 8,07 %. HDP v bežných cenách dosiahol hodnotu 1,5 miliárd USD oproti roku 2019 je zaznamenaný pokles približne o 1,88 %. V roku 2020 HDP na osobu v bežných cenách vykazoval 30 644 USD, HDP na osobu v PPP až 44 292 USD. Oproti roku 2019 v oboch prípadoch je zaznamenané zníženie, v prípade HDP na osobu v bežných cenách hodnota dosiahla 31 846,22 USD a v prípade HDP na osobu vyjadreného v PPP 44 011,23 USD. V roku 2020 verejný dlh tvoril 33,2 % HDP. V roku 2020 zadlženosť krajiny dosiahla približne 700 miliárd USD, pričom v roku 2019 467 miliárd USD. Vývoj makroekonomických ukazovateľov v roku 2020, ale aj v roku 2021 sú ovplyvnené pandémiou Covid-19.

V roku 2019 bol zaznamenaný prebytok štátneho rozpočtu vo výške 9,44 miliárd USD, z toho príjmy štátneho rozpočtu tvorili 412,64 miliárd USD a výdaje 403,20 miliárd USD. Rozpočet na rok 2020 bol schválený vo výške 429 miliárd USD, avšak z dôvodu pandemickej situácie spôsobenej ochorením Covid-19, oslabenej ekonomike a sociálneho zabezpečenia, bol štátny rozpočet niekoľkokrát navýšený o výdavkovú časť približne vo výške 58,2 triliónov KRW.³⁴

3.2.1 Štruktúra HDP

Primárny sektor tvorený poľnohospodárstvom, vrátane lesníctva a rybolovu, prispieva 1,7 % HDP a zamestnáva 4,8 % aktívneho obyvateľstva. Ekonomický význam poľnohospodárstva sa v súčasnosti znižuje najmä procesom urbanizácie. Od 70. rokov 20. storočia sa miera urbanizácie neustále zvyšuje. V roku 1975 dosiahla hodnotu 48 %, zatiaľ čo v roku 1998 sa zvýšila na 98 % a v roku 2015 na 92 %. Výstavba komunikácií a bytov znižuje rozsah úrodnej pôdy. Južná Kórea je prevažne hornatá krajina, úrodné pôdy sú sústredené v pobrežných oblastiach a údoliach, zaberajú približne 17 % celkového územia. Zvyšok územia tvoria lesy. Z poľnohospodárskych plodín je najdôležitejšia ryža, extenzívne sa pestuje jačmeň, pšenica, cirok, sója či kukurica. Z hľadiska príjmu sú hospodárske zvieratá

---

³⁴ MZV SR a EZ, Ekonomická informácia o teritóriu – Kórejská republika [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na <<https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/K%C3%B3rejsk%C3%A1+republika+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>>

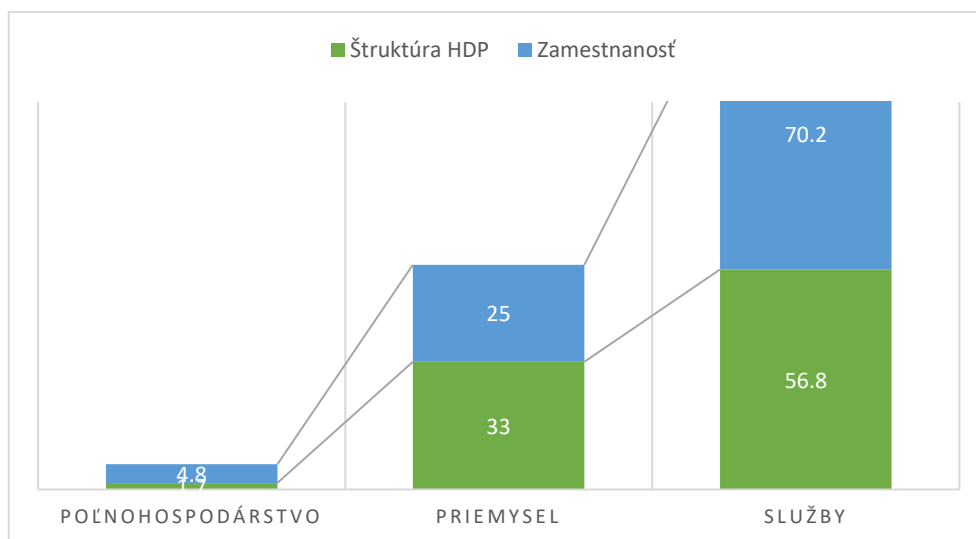
najmä dobytok, ošípané a hydina sú pre krajinu nesmierne dôležité. Ťažobný priemysel nezohráva v ekonomike dôležitú úlohu. Južná Kórea je na prírodné zdroje relatívne chudobná krajina. V krajine sa nachádzajú malé zásoby energetických zdrojov ako sú zásoby uhlia, uránu či vodných zdrojov. Z nerastných surovín sú to ložiská železnej rudy, antracitu, volfrámu, zinkovej, medenej rudy a cínu. Medzi jej energetické zdroje patria malé zásoby uhlia, uránu a vodných zdrojov. Ťažobný priemysel nehrá v ekonomike krajiny významnú úlohu, významná časť priemyselných surovín sa dováža zo zahraničia. Domáce zásoby nerastných surovín predstavujú zásoby antracitu, volfrámu, vyvíja sa železná ruda, medená a zinková ruda a cín. Rybolov predstavuje úspešnú časť primárneho sektora, zamestnáva približne 140 tisíc ľudí. Je zameraný na lov rýb žijúcich v pobrežných vodách najmä tresky, sardinky, makrely, sépie, kalamáre, platesy či sardely. Najdôležitejší odberatelia rybých produktov sú šáty ako Rusko, Čína, Japonsko a Spojené štáty. Tvoria až 70 % exportu Južnej Kórei z toho viac ako 50 % predstavujú morské plody. Juhokórejský rybolov disponuje až 96 tisícmi rybárskych plavidiel.

Sekundárny sektor tvorený priemyslom, predstavuje 33 % HDP a zamestnáva 25 % pracovnej sily. Medzi najdominantnejšie priemyselné odvetvia patria textilný, oceliarsky, automobilový priemysel, elektronika a stavba lodí. Svetové líderstvo si Južná Kórea obhájila vo výrobe polovodičov, poskytovaní internetových služieb, televízorov a mobilných telefónov. Krajina disponuje najväčším lodiarenským priemyslom.

Terciárny sektor tvorený službami je najväčší a najrýchlejší ekonomický sektor, ktorý tvorí 56,8 % HDP a zamestnáva 70,2 % aktívneho obyvateľstva. Obchodné reťazce, domy či supermarkety preukazujú svoju významnosť. Cestovný ruch patrí medzi rýchlo rozvíjajúce sa odvetvie. Svoju popularitu zaznamenal najmä pri čínskych turistov. Kým v roku 2019, cestovný ruch vykazoval 14 % zvýšenie, v roku 2020 z dôvodu pandémie Covid-19 počet turistov drasticky klesol. Južná Kórea je najväčším prevádzkovateľom internetových služieb. V rámci 15-ročného programu zameraného na elektronický rozvoj z roku 2000, bola vybudovaná CyberKorea-21 širokopásmová sieť pokrývajúca celú krajinu. Spoločnosť Telefónia sa stala najvyspelejšiou telekomunikačnou spoločnosťou s prítomnosťou vyše 19 miliónov hlavných telefónnych liniek a vyše 47 miliónov liniek. Neustále zavádzanie nových

technológii zvyšuje jej výkonnosť a posilňuje dominanciu vo svete. Pozitívny vplyv zavádzania nových technológií sa prejavuje aj v úspešnom rozvoji elektronického obchodu.³⁵

Graf: Štruktúra HDP vyjadrená v %

Vlastné spracovanie na základe internetového zdroja: <<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/south-korea/economical-context>>

Z uvedeného grafu môžeme spozorovať, že najväčšie percentuálne zastúpenie na tvorbe HDP predstavujú služby vo výške takmer 60 %, zároveň sektor zamestnáva najväčšiu časť aktívneho obyvateľstva. Priemysel tvorí vysoko ziskový a úspešný sektor. Na tvorbe HDP sa podiela 33 % a zamestnáva druhú najväčšiu časť aktívneho obyvateľstva. Význam poľnohospodárstva sa v posledných rokoch znížil. Na tvorbe HDP sa podiela menej než 2 % a zamestnáva najmenšiu časť aktívneho obyvateľstva.

3.2.2 Zahraničný obchod

Juhokórejský zahraničný obchod tvorí neoddeliteľnú súčasť fungovania ekonomiky. Južná Kórea si vytvára strategické obchodné partnerstvá nielen vo svojom regióne, ale s partnermi z celého sveta. V nasledujúcej tabuľke uvádzame najsilnejších partnerov za

³⁵The economic context of South Korea [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na <<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/south-korea/economical-context>>

sledované obdobie 2018 – 2020. Z dôvodu nedostupnosti kompletných údajov za rok 2020 a 2021, niektoré údaje budú považovať rok 2019 za aktuálny rok.

Tabuľka: Zahraničný obchod (v mld. USD)

Zahraničný obchod (v mld. USD)					
Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Import	436,5	406,2	478,4	535,2	503,3
Export	526,8	495,4	573,7	605,2	542,2
Obrat	963,3	901,6	1 052,2	1 140,4	1 045,5
Saldo	90,3	89,2	95,3	70,0	38,9

Vlastné spracovanie podľa: MZVaEZ SR. Dostupné na:

<<https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/K%C3%B3rejsk%C3%A1+republika+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>>

V tabuľke je porovnaný vývoj exportu a importu za sledované obdobie 2015 – 2019. Údaje za rok 2020 a 2021 nie sú dostupné v komplexnom znení. Od roku 2017 je zaznamenaný nárast v obrate zahraničného obchodu. V roku 2019 celkový export dosiahol 542,2 mld. USD a celkový import 503,3 mld. USD. Oproti roku 2018 došlo k poklesu dosiahnutej hodnoty exportu aj importu.

Teritoriálna štruktúra Južnej Kórei

Najvýznamnejšiu teritoriálnu štruktúru Južnej Kórei uvádzame v tabuľke č., ktorá poukazuje na prvých piatich obchodných partnerov s dominantným postavením v juhokórejskom zahraničnom obchode.

Tabuľka: Top 5 najvýznamnejších obchodných partneroch 2018 – 2020 (v mld. USD)

Top 5 najvýznamnejších obchodných partneroch 2018 – 2020 (v mld. USD)							
Export				Import			
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Čína	162,1	136,2	132,5	Čína	106,4	107,2	108,8
USA	73,0	73,6	74,4	USA	59,0	62,1	57,7
Vietnam	48,6	48,1	48,5	Japonsko	54,6	47,5	46,0
Hong Kong	45,9	31,9	30,6	Nemecko	20,8	19,9	20,6
Japonsko	30,5	28,4	25,0	Vietnam	19,6	21,07	20,5

Vlastné spracovanie na základe: <<https://www.trademap.org/Index.aspx>>

Tabuľka vykazuje údaje o najvýznamnejších obchodných partneroch v sledovanom období 2018 – 2020. Najsilnejším obchodným partnerom je Čína s 25,01 % podielom na exporte a 21,3 % podielom na importe. V roku 2020 zahraničný obchod s Čínou dosiahol 132,5 mld. USD v exporte a 108,8 mld. USD v importe. Druhým najsilnejším partnerom sú Spojené štáty, ktoré sa podielajú 13,6 % na exporte 12,3 % na importe. Celkový obchod za rok 2020 dosiahol hodnotu 74,4 mld. USD v exporte a 57,7 mld. USD v importe. Tretie miesto uzatvára Vietnam s hodnotou 48,6 mld. USD v exporte a Japonsko s 46 mld. USD v importe za rok 2020. Japonsko sa na exporte podiela 5,2 %, na importe 9,5 % a Vietnam 8,9 % na exporte, 4,2 % na importe. Pre lepšie porovnanie zahraničného obchodu s ostatnými obchodnými partnermi uvádzame ďalšie krajiny. V roku 2019 zahraničný obchod s Európskou úniou dosiahol 52,8 mld. USD v exporte a 55,8 mld. USD v importe, s ASEAN 95,1 mld. USD v exporte a 56,2 mld. USD v importe. Hoci úplne údaje za rok 2021 ešte nie sú sprístupnené, boli dohľadateľné čiastkové. Za február tohto roka Južná Kórea exportovala 44,8 mld. USD a importovala 42,2 mld. USD, čo viedlo k pozitívnej obchodnej bilancii v hodnote 2,64 mld. USD. Exportovala predovšetkým do Číny, Spojených štátov, Vietnamu, Hong Kongu, Japonska a najviac importovala z Číny, Spojených štátov, Japonska, Austrálie a z Thajpeju.³⁶

Komoditná štruktúra Južnej Kórei

V juhokórejskom exporte dominujú integrované obvody s hodnotou 85,2 mld. USD, automobily s 40,8 mld. USD, rafinovaná ropa s 38,9 mld. USD, komponenty vozidiel s 18,5 mld. USD a osobné a nákladné lode s hodnotou 17,1 mld. USD.³⁷ Vymenované komodity sú exportované predovšetkým do Číny, Spojených štátov, Vietnamu, Hongkongu a Japonska. Podľa štatistických údajov z roku 2019 sa z Južnej Kórei stal najväčší vývozca osobných a nákladných lodí s celkovou hodnotou 17,1 mld. USD, cyklických uhl'ovodíkov s 9,07 mld. USD, styrenových polymérov s 3,5 mld. USD, syntetického kaučuku s 2,76 mld. USD a polykarboxylových kyselín s hodnotou 2,58 mld. USD. V juhokórejskom importe dominuje dovoz surovej ropy s hodnotou 67,4 mld. USD, integrované obvody s 34,3 mld. USD, dovoz zemného plynu s 21,8 mld. USD, rafinovanej ropy s 18,4 mld. USD a uhoľných briekiet

---

³⁶ OEC, South Korea [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na <<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/south-korea/economical-context> >

³⁷ Údaje sú z roku 2019.

s hodnotou 11,8 mld. USD. Vymenované komodity sú importované predovšetkým z Číny, Spojených štátov, Japonska, Vietnamu a Saudskej Arábie. Južná Kórea dosiahla svetové prvenstvo v dovoze uhličitanov, anorganických zlúčenín, škrobu, oxidov a hydroxidov a uhlíkového papiera.

Zosumarizované exportné a importné komodity za rok 2019 s percentuálnym podielom:³⁸

Komodity za export

- elektrické stroje a zariadenia, elektrosúčiastky (28,3%),
- strojné zariadenia vrátane počítačovej techniky (13,1%),
- dopravné prostriedky mimo vlakov, električiek, lodí (11,6%),
- minerálne oleje, ropa (7,8%),
- výrobky z plastov (6%),
- výrobky zo železa a ocele (4,3%),
- optické a zdravotnícke prístroje (3,9%),
- organické chemikálie (3,9%),
- lode a ostatné plavidlá (3,5%),
- surové železo a oceľ (1,7%),

Komodity za import

- minerálne oleje, ropa (podiel na celkovom kórejskom vývoze 25,3%),
- elektrické stroje a prístroje, elektrosúčiastky (17,8%),
- strojné zariadenia vrátane počítačové techniky (10,3%),
- optické a zdravotnícke prístroje (3,7%),
- dopravné prostriedky mimo vlakov, električiek, lodí apod. (3,3%),
- surové železo a oceľ (3,1%) a ruda (3%),
- organické chemikálie (2,5%) a ostatné chemické výrobky (1,6%),

---

³⁸MZVaEZ SR, Ekonomická informácia o teritóriu – Kórejská republika [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na <<https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/K%C3%B3rejsk%C3%A1+republika+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>>

- výrobky z plastov (2,3%).

3.2.3 Priame zahraničné investície (PZI)

Prílev priamych zahraničných investícií v roku 2019 dosiahol hodnotu 10,5 miliárd USD. Oproti roku 2018 sa prílev investícií znížil o 13 %.³⁹ V roku 2018 priame zahraničné investície dosiahli hodnotu 12,1 miliárd USD a v roku 2017 hodnotu 17,9 miliárd USD. Zhoršené diplomatické vzťahy s Japonskom, zrušenie daňových úľav pre zahraničných investorov v roku 2018, stupňujúce sa obchodné napätie medzi Spojenými štátmi a Čínou mali priamy vplyv na oslabenie prílevu investícií. V globálnom kontexte pokles cezhraničnej fúzií, akvizícií a investičných projektov na zelenej lúke taktiež oslabil prílev investícií do krajiny. V roku 2020 tok priamych zahraničných investícií poklesol o 42 % oproti roku 2019. Medzi najvýznamnejších investičných partnerov patrí Čína, Európska únia, Japonsko a Spojené štáty. Európska únia sa podiela 53,9 % na celkových priamych zahraničných investíciách. V rámci Európskej únie najsilnejšími investičnými partnermi sú Holandsko s 2,3 mld. USD, Spojené kráľovstvo s 1,9 mld. USD a Malta s 1,4 mld. USD.

Južná Kórea disponuje mnohými silnými stránkami, ktoré investiční partneri vyhľadávajú. Krajina je atraktívna svojou vysoko kvalifikovanou pracovnou silou, pokročilými možnosťami výskumu a vývoja, dominantným postavením v špičkovej elektronike, vysoko kvalitnou infraštruktúrou, bankovým sektorom, silnou medzinárodnou finančnou pozíciou, vysokou úrovňou disponibilného príjmu domácností a silnou infraštruktúrou lodnej alebo leteckej nákladnej dopravy. Na druhej strane existujú isté slabé stránky, ktoré poskytujú Južnej Kórei priestor na zlepšenie podmienok pre investovanie. Za slabšie stránky je možné považovať regulačné rámce, dominancia konglomerátov, vysoké náklady na pracovnú silu, zadĺženie domácností a vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí či regionálne napätie so Severnou Kóreou a konkurencia z Číny.⁴⁰

Hlavné investičné sektory za rok 2018:⁴¹

³⁹ Podľa správy UNCTAD z roku 2020: < https://unctad.org/system/files/official-document/wir2020_en.pdf >

⁴⁰ The economic context of South Korea [internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na <<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/south-korea/economical-context> >

⁴¹ SANTANDER TRADE MARKETS, [internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na <<https://santandertrade.com/en/portal/establish-overseas/south-korea/foreign-investment> >

- Výroba 38,2 %
- Finančné a poisťné 28,5 %
- Veľkoobchod a maloobchod 11,3 %
- Ubytovanie a stravovacie služby 7,4 %
- Nehnutelnosti 5,0 %
- Informácie a komunikácia 3,6 %
- Preprava a skladovanie 1,4 %
- Odborné, vedecké a technické činnosti 1,2 %

Hlavní investiční parnteri za rok 2018:⁴²

- Japonsko 25,5 %
- USA 15,1 %
- Holandsko 10,1 %
- Spojené kráľovstvo 7,6 %
- Singapur 7,2 %
- Nemecko 4,4 %
- Malta 4,3 %
- Čína 3,8 %
- Hongkong 3,3 %

---

⁴² SANTANDER TRADE MARKETS, [internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na <<https://santandertrade.com/en/portal/establish-overseas/south-korea/foreign-investment>>

4 Analýza a komparácia ekonomického postavenia Južnej Kórei s vybranými štátmi

V záverečnej kapitole porovnávame a analyzujeme ekonomické postavenie Južnej Kórei 20. storočia s ekonomickým postavením 21. storočia. Pri komparácii využívame vybrané makroekonomické ukazovatele Južnej Kórei a vybraných štátov.

4.1 Komparácia ekonomického postavenia vo vybranom období

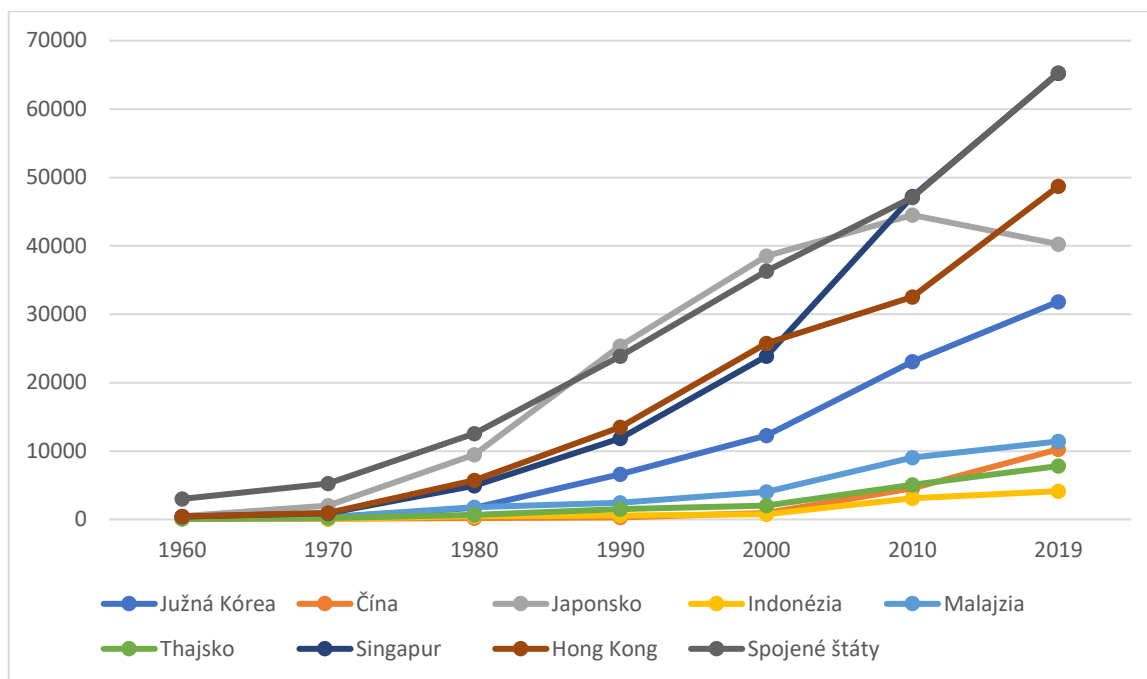
Od oficiálneho vzniku Južnej Kórei, pozorujeme niekoľko dôležitých zmien, ktoré ovplyvnili jej postavenie vo svete. Z chudobnej krajiny s nízkym HDP na obyvateľa sa vypracovala na jednu z najsilnejších ekonomík sveta. Vďaka svojim poznatkom získaných z obdobia jednotlivých dynastií a japonského kolonializmu, Južná Kórea dokázala implikovať nadobutnuté vedomosti do rozvoja vzdelávania, vedy a výskumu a tak zlepšiť kvalitu svojich výrobných faktorov i napriek minimálnemu nerastnému bohatstvu. Centrálne plánovaná ekonomika sa pretransformovala na trhovú ekonomiku. V nasledujúcej tabuľke uvádzame vývoj HDP p.c. za sledované obdobie pre vybrané štáty, pre lepšiu ilustráciu vývoja prikladáme aj graf.

Tabuľka: HDP p.c. v sledovanom období 1960 – 2019 (v USD)

HDP p.c. v sledovanom období 1960 – 2019 (v USD)									
	Južná Kórea	Čína	Japonsko	Indonézia	Malajzia	Thajsko	Singapur	Hong Kong	USA
1960	158	90	479	-	235	101	428	429	3007
1970	279	113	2038	80	358	192	926	960	5234
1980	1715	195	9465	492	1775	683	4928	5700	12575
1990	6610	318	25359	585	2442	1509	11862	13486	23889
2000	12257	959	38532	780	4044	2008	23852	25757	36335
2010	23087	4550	44508	3122	9041	5076	47237	32550	47100
2019	31846	10262	40247	4136	11414	7807	65233	48713	65298

Vlastné spracovanie podľa MACTROTRENDS. Dostupné na: <<https://www.macrotrends.net/>>

Graf: HDP p. c. v bežných cenách USD v sledovanom období vo vybraných štátoch

Vlastné spracovanie podľa MACTROTRENDS. Dostupné na: <<https://www.macrotrends.net/>>

Graf poukazuje na vývoj HDP p.c. resp. HDP na obyvateľa v bežných cenách vyjadrených USD za sledované obdobie vo vybraných krajinách. Vývoj sme sledovali dekadentne. Údaje za rok 2020 nie sú dostupné pre všetky krajiny, z tohto dôvodu sme za aktuálny rok považovali rok 2019. Južnú Kóreu sme porovnávali s niektorými ázijskými tigrami ako Hong Kong, Thajsko, Indonézia, Malajzia a Singapur. Na komparatívne účely sme osobitne skúmali vývoj HDP p.c. v Japonsku a Spojených štátoch. Od roku 1960 približne do roku 1990 štáty vykazovali veľmi nízke HDP na obyvateľa. Tento fakt silne ovplyvňovala ekonomická, politická či sociálna situácia, v ktorej sa dané krajiny nachádzali. Globálne trendy a existujúce finančné krízy stimulovali celý rad faktorov pôsobiacich na výkonnosť ekonomiky. Väčšina krajín juhovýchodnej Ázie prešla procesom industrializácie začiatkom 60. rokov 20. storočia, čo sa v neskorších rokoch odzrkadlilo na samotnom ekonomickom vývoji. Podiel jednotlivých krajín na svetovom HDP sa líšil. V 70. rokoch 20. storočia rozvojové krajiny, do ktorých patrila aj Južná Kórea vykazovala 16,8 %, pričom rozvinuté krajiny až 70,4 %, samotný podiel na svetovom HDP štátov v regióne Ázia dosiahol 7,86 % v roku 1971 a v roku 2000 už 13,10 %. Pozitívne zvyšovanie podielu na svetovom HDP a raste HDP p.c. primárne ovplyvnila industrializácia niektorých ázijských

krajín ako Singapur, Hong Kong, Južná Kórea a Taiwan, ale zároveň aj ekonomický rozmach Číny a Indie. Proces industrializácie, reformy a vzdelávanie pracovnej sily tvorili kľúčové faktory pre ekonomický rozvoj. V roku 1960 Južná Kórea vykazovala HDP na obyvateľa len vo výške 158 USD, v roku 1970 už bolo spozorovaný nárast s hodnotou 279 USD, pričom rok 2000 zaznamenal 12 257 USD. Vývoj HDP na obyvateľa dosiahol rastúcu tendenciu, v súčasnosti Južná Kórea vykazuje až 31 846 USD na obyvateľa. V predchádzajúcej tabuľke uvádzame údaje za sledované roky. Môžeme skonštatovať, že rastúce HDP na obyvateľa bolo zaznamenané aj u ostatných sledovaných krajín. Z ázijských tigrov najintenzívnejší rast vykazoval Hong Kong, Singapur a Južná Kórea, pričom v Hong Kongu a Singapure sa vývoj HDP p.c. vyvíjal približne rovnako. Južná Kórea vykazovala o niečo nižšie hodnoty. Malajzia, Thajsko, Indonézia a Čína v raste HDP p.c. dosahovali najnižšie hodnoty. Čína predstavovala osobitnú kategóriu, síce vývoj HDP p.c. nevykazoval silnejší nárast oproti sledovaným štátom, i tak Čína ekonomicky rástla. Z krajín juhovýchodnej Ázie sa najviac hodnotám Spojených štátov približovalo práve Japonsko s výnimkou roka 2019, kedy Spojené štáty dosiahli HDP p. c. vo výške 65 298 USD, zatiaľ čo Japonsko 40 247 USD a Singapur, ktorý v roku 2019 dosiahol HDP p. c. vo výške 65 233 USD.

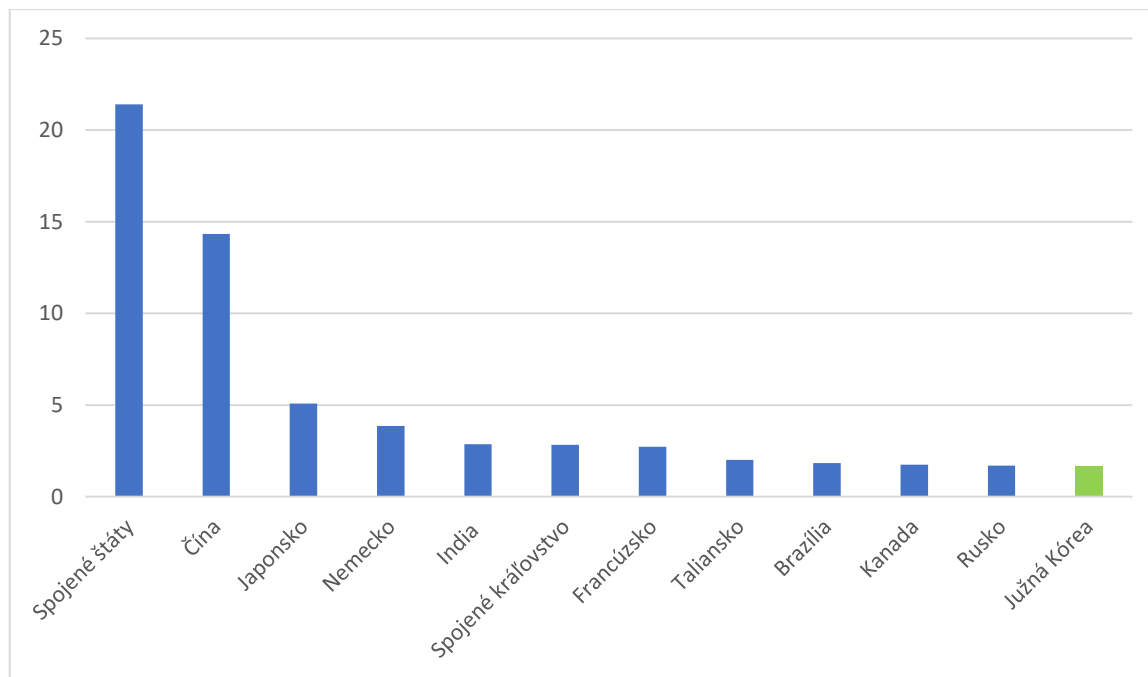
4.1.1 Ekonomické postavenie Južnej Kórei na základe nominálneho HDP dosiahnutého v roku 2019

Výkonnosť ekonomiky sa meria pomocou rôznych makroekonomických ukazovateľov, ktoré preukazujú silu a dominanciu jednotlivých štátov. Na ich základe sa vykonáva rating ekonomík zostavujúci rebríček najsilnejších ekonomických hráčov sveta. Ukazovateľ, ktorý najčastejšie používa na analýzu je dosiahnuté HDP reprezentujúce celkovú hodnotu hotových výrobkov a služieb vyrobených na území krajiny počas stanoveného obdobia, zvyčajne jedného roka. Vývoj HDP ovplyvňujú najmä ekonomické cykly v jednotlivých štátov.

Rebríček Top 25 najväčších ekonomík sveta z roku 2019 zaradil Južnú Kóreu na 12. miesto. V roku 2019 dosiahla HDP vo výške 1,65 bilióna USD a HDP p.c. vo výške 31 846 USD. Najsilnejšou ekonomikou sveta sa stali Spojené štáty, ktoré dosiahli HDP vo výške 21,43 bilióna USD a HDP p.c. 65 2986 USD. Druhou najsilnejšou ekonomikou je Čína, ktorá

v roku 2019 dosiahla 14,34 bilióna USD a HDP p.c. 10 262 USD.⁴³ Top trojku uzatvára Japonsko dosahujúce 5,08 bilióna USD.

Graf Top 12 najväčších ekonomík sveta za rok 2019 podľa nominálneho HDP vyjadreného v bežných cenách v bil. USD

Vlastné spracovanie podľa INVESTOPEDIA. Dostupné na

<<https://www.investopedia.com/insights/worlds-top-economies/>>

Graf č. zobrazuje 12 najväčších ekonomík sveta. Hodnotených bolo celkovo 168 štátov. Prvé miesto obsadili Spojené štáty, za nimi sa umiestnila Čína a Japonsko. Južná Kórea obsadila 12. miesto s HDP vo výške 1,65 bilióna USD za rok 2019. Rebríreč top 25 najväčších ekonomík sveta dopĺňajú štáty – 13. miesto Austrália (1,40 bil. USD), 14. Španielsko (1,39 bil. USD), 15. Mexiko (1,27 bil. USD), 16. Indonézia (1,12 bil. USD), 17. miesto Holandsko (907,05 mld. USD), 18. Saudská Árábia (792,97 mld. USD), 19. Turecko (761,43 mld. USD), 20. Švajčiarsko (703,08 mld. USD), 21. Poľsko (595,86 mld. USD), 22. Thajsko (543,55 mld. USD), 23. Švédsko (530,88 mld. USD), 24. Belgicko (533,10 mld. USD) a 25. Nigéria (448,12 mld. USD).⁴⁴

⁴³ HDP a HDP p.c. sú vyjadrené v bežných cenách USD.

⁴⁴ INVESTOPEDIA, The Top 25 Economies in the World,[internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na <<https://www.investopedia.com/insights/worlds-top-economies/>>

4.1.2 Ekonomické postavenie Južnej Kórei na základe vyjadreného nominálneho HDP dosiahnutého v roku 2020 a predikcia na rok 2021

Na základe nominálneho vyjavenia HDP v roku 2020 sa Južná Kórea umiestnila na 10. mieste, čo z nej robí 10. najväčšiu ekonomiku sveta s dosiahnutým nominálnym HDP vo výške 1,58 bil. USD. Oproti roku 2019 si Južná Kórea svoje postavenie vo svete zlepšila o 2 miesta. V roku 2021 sa predpokladá, že si 10. pozíciu udrží a jej nominálne HDP sa navýši na hodnotu 1,67 bil. USD. Prvé miesto obsadili Spojené štáty s hodnotou 20,80 bil. USD, druhé Čína s hodnotou 15,22 bil. USD a tretie miesto uzatvára Japonsko s 4,91 bil. USD. V roku 2021 sa ich pozícia v rebríčku nezmení. Prikladáme tabuľku č., ktorá zobrazuje rebríček umiestnenie jednotlivých štátov na základe nominálneho HDP vyjadreného v USD za rok 2020 a predpokladaný vývoj v roku 2021.

Tabuľka: Top 12 najväčších ekonomík na základe nominálneho HDP vyj. v USD

Top 12 najväčších ekonomík na základe nominálneho HDP vyj. v USD			
2021	Hodnota	2020	Hodnota
Spojené štáty	21,92 bil. USD	Spojené štáty	20,80 bil. USD
Čína	16,83 bil. USD	Čína	15,22 bil. USD
Japonsko	5,10 bil. USD	Japonsko	4,91 bil. USD
Nemecko	4,31 bil. USD	Nemecko	3,78 bil. USD
Francúzsko	2,91 bil. USD	Spojené kráľovstvo	2,63 bil. USD
Spojené kráľovstvo	2,85 bil. USD	India	2,59 bil. USD
India	2,83 bil. USD	Francúzsko	2,55 bil. USD
Taliansko	2,11 bil. USD	Taliansko	1,84 bil. USD
Kanada	1,76 bil. USD	Kanada	1,60 bil. USD
Južná Kórea	1,67 bil. USD	Južná Kórea	1,58 bil. USD
Rusko	1,58 bil. USD	Rusko	1,46 bil. USD
Austrália	1,48 bil. USD	Austrália	1,33 bil. USD

Vlastné spracovanie podľa STATISTICS TIMES. Dostupné na: <

<https://statisticstimes.com/economy/projected-world-gdp-ranking.php>>

4.1.3 Ekonomické postavenie Južnej Kórei na základe HDP vyjadreného v PPP dosiahnutého v roku 2020 a predikcia na rok 2021

Na základe hodnotenia HDP vyjadreného v PPP sa Južná Kórea umiestnila na 14. mieste s hodnotou 2,3 bil. USD. Poradie Spojených štátov a Číny sa v tomto prípade odlišuje. Zatiaľ, čo v nomilánom vyjadrení Spojené štáty obsadili prvé miesto, v prípade HDP vyjadreného v PPP prvé miesto prináležalo Číne. Spojené štáty v PPP rastú pomalšie ako Čína. Z krajín juhovýchodnej Ázie, mimo Číny, ktorá obsadila 1. miesto v rebríčku, sa na 4. mieste umiestnilo Japonsko (5,24 bil. USD) a 7. mieste Indonézia (3,33 bil. USD). V tabuľke č. uvádzame top 10 najväčších ekonomík hodnotených na základe HDP vyjadreného v PPP za rok 2020 a uvádzame predikciu na rok 2021. Údaje vychádzajú z hodnotenia MMF.⁴⁵

Tabuľka: Top 10 najväčších ekonomík na základe nominálneho HDP vyj. v USD

Top 10 najväčších ekonomík na základe nominálneho HDP vyj. v USD			
2021	Hodnota	2020	Hodnota
Čína	26,73 bil. USD	Čína	24,16 bil. USD
Spojené štáty	21,92 bil. USD	Spojené štáty	20,81 bil. USD
India	9,65 bil. USD	India	8,68 bil. USD
Japonsko	5,48 bil. USD	Japonsko	5,24 bil. USD
Nemecko	4,74 bil. USD	Nemecko	4,45 bil. USD
Rusko	4,23 bil. USD	Rusko	4,02 bil. USD
Indonézia	3,61 bil. USD	Indonézia	3,33 bil. USD
Brazília	3,24 bil. USD	Brazília	3,08 bil. USD
Spojené kráľovstvo	3,22 bil. USD	Spojené kráľovstvo	2,98 bil. USD
Francúzsko	3,20 bil. USD	Francúzsko	2,95 bil. USD

Vlastné spracovanie podľa HOWMUCH.NET. Dostupné na: <<https://howmuch.net/articles/worlds-biggest-economies-over-time>>

⁴⁵HOW MUCH.NET, Visualizing The Largest Economies in The World Over the Last 40 Years (Update: February 2021) [internetový zdroj], 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné na <<https://howmuch.net/articles/worlds-biggest-economies-over-time>>

4.1.4 Index ekonomickej slobody 2021

Južná Kórea dosiahla skóre vo výške 74,0; čím získala 24. najslobodnejšie miesto pre podnikanie, investovanie a finančnej slobody. Oproti roku 2019, si svoje postavenie v rámci ekonomickej slobody zlepšila z hodnoty 72,0 na spomínaných 74,0. Oproti roku 2020 nie je evidovaná zmena, Južná Kórea získala skóre 74,0. V rámci 40-tich krajín v ázijsko-pacifickom regióne jej prináleží 7 miesto. Kvalitná a vzdelaná pracovná sila s vysokou kapacitou pre inovácie pomáhajú spoločnostiam rozvíjať svoj ekonomický potenciál a preraziť na svetových trhoch. Pretrvávajúca korupcia narúša dôveru vlády. Posilnenie efektívnosti integrity vlády a súdnictva by mohlo zvýšiť hodnotu indexu ekonomickej slobody.

Top 10 krajín s najvyšším indexom ekonomickej slobody 2021

1. Singapúr – 89,7
2. Nový Zéland – 83,9
3. Austrália – 82,4
4. Švajčiarsko – 81,9
5. Írsko – 81,4
6. Taiwan – 78,6
7. Spojené kráľovstvo – 78,4
8. Estónsko – 78,2
9. Kanada – 77,9
10. Dánsko – 77,8

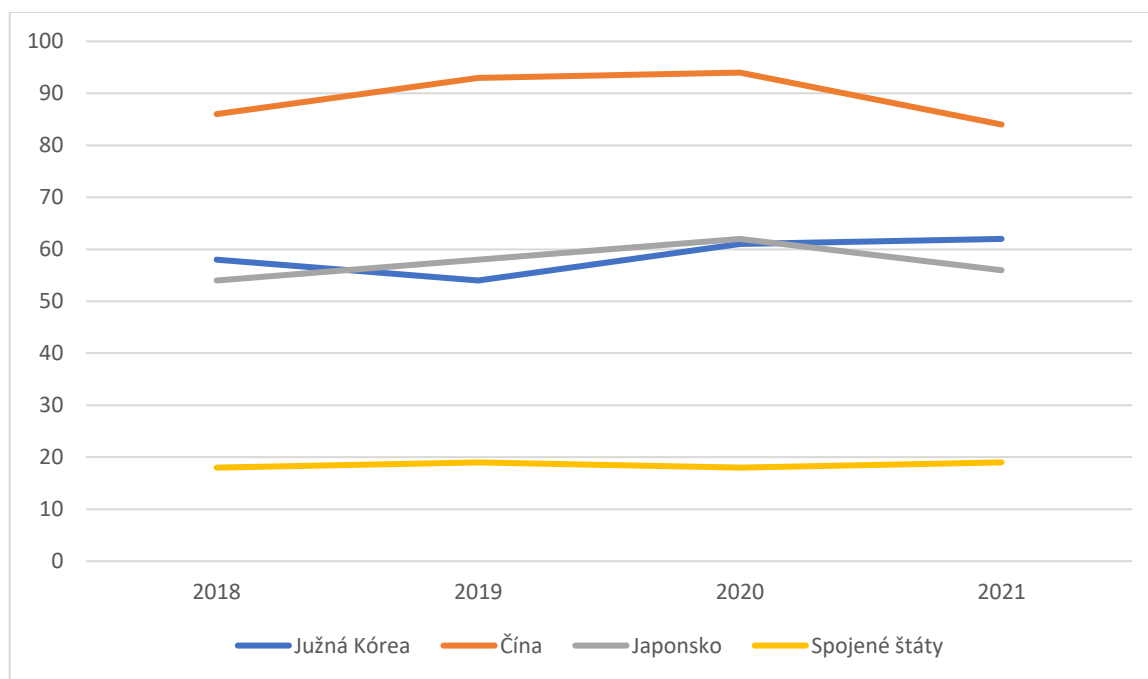
Z ázijských tigrov prvej a druhej vlny dominanciu v ekonomickej slobode získal Singapur, ktorý sa celosvetovo umiestnil na 1. mieste a Taiwan na 6. mieste. Malajzia získala skóre 74,4, čím sa umiestnila na 22. mieste, Indonézia 66,9, umiestnila sa na 56. mieste, Thajsko 69,4, umiestnilo sa na 42. mieste, Filipíny získali 64,1 a umiestili sa na 73. mieste. Hong Kong bol vylúčený z indexu ekonomickej slobody a počíta sa ako súčasť Číny. Z krajín juhovýchodnej Ázie sme taktiež skúmali postavenie Číny a Japonska. Čína získala skóre 58,4, čím sa umiestnila na 107 mieste. V prípade Japonska, ekonomická index dosahuje priaznivejšiu hodnotu. Japonsko získalo skóre 74,1, umiestnilo sa na 23. mieste. Pre lepšiu

komparáciu ekonomickej slobody, uvádzame aj skóre Spojených štátov, ktoré dosiahli 74,8 a získali 20. miesto. ⁴⁶Z predchádzajúcich výsledkov môžeme skonštatovať, že krajiny juhovýchodnej Ázie sa vo väčšine umiestňujú na popredných pozíciách a prekonávajú svetové veľmoci ako Spojené štáty, Rusko a štáty EÚ najmä pre svoj atraktívny prístup vytvárajúci výhodné podmienky zabezpečujúce ekonomickú slobodu v podnikaní, investovaní a v oblasti financií.

4.1.5 Index šťastia 2021

Index šťastia poukazuje tzv. čistú mieru šťastia. Vypočíta sa ako rozdiel medzi hodnotou 100 a percentom podielu občanov, ktorí uvádzajú, že sú približne šťastní alebo nie sú šťastní. Čím je index nižší, tým sú obyvatelia šťastnejší. Zvyčajne sa hodnoty pohybujú od 1 po 149°. Južná Kórea v roku 2021 dosiahla hodnotu 62° t.j. obyvatelia krajiny sú relatívne šťastní.

Graf Index šťastia vybraných štátov v období 2018 – 2021

Vlastné spracovanie podľa COUNTRY ECONOMY Dostupné na:<

<https://countryeconomy.com/demography/world-happiness-index>>

⁴⁶2021 INDEX OF ECONOMY FREEDOM, [internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na <<https://www.heritage.org/index/>>

Graf poukazuje na index šťastia vo vybraných krajinách za sledované obdobie 2018 až 2021. Čína nadobudla vyššie hodnoty v porovnaní s ostatnými štátmi. V roku 2020 index šťastia dosiahol hodnotu 94° a v roku 2021 sa znížil na 84°. Japonsko a Južná Kórea dosahujú približne rovnaké hodnoty, obyvatelia sú relatívne šťastní v oboch krajinách. Pre lepšiu komparáciu, uvádzame hodnoty aj Spojených štátov, ktoré dosahujú priaznivejšie výsledky t.j. ľudia sa cítia byť šťastní. V roku 2020 index dosiahol hodnotu 18°, v roku 2021 sa mierne zvýšil na úroveň 19°. Celkový počet zúčastnených štátov je 149. Najnižšie hodnoty indexu v roku 2021 t.j. krajiny s najšťastnejšími ľuďmi vykazujú krajiny: Fínsko (1°) Dánsko (2°), Švajčiarsko (3°). Najvyššie hodnoty indexu dosiahli krajiny – Afghanistan (149°), Zimbabwe (148°), Rwanda (147°).

Index je ovplyvnený ekonomickou, politickou či sociálnou situáciou v každej krajine, v súčasnosti značný vplyv na jeho výsledok prináša pandémie ochorenia Covid-19.

ZÁVER

V posledných rokoch sa juhokórejská ekonomika presunula z centrálne plánovanej ekonomiky do trhovej ekonomiky. Vybudovala si silný ekonomický systém a strategické partnerstvá či už v regióne alebo so zvyškom sveta. Južná Kórea sa stala 10. najväčšou ekonomikou po zohľadnení nominálneho HDP za rok 2020. Dokázala sa rýchlo spamätať z finančnej krízy prebiehajúcej v rokoch 1997 a 1998. Rozsiahle reformy, kvalitné vzdelávanie najmä vo finančnej gramotnosti, neustálom inovovaní výrobných procesov prostredníctvom vedecko-technického pokroku zabezpečujú stabilný trh. Reštrukturalizácia kórejských konglomerátov tzv. čebolov, privatizácia bánk a vytvorenie otvorenejšieho systému sú stále aktuálne. Južná Kórea má dnes jeden z najvyspelejších telekomunikačných systémov na svete.

Zahraničný obchod v regióne juhovýchodnej Ázie v 21. storočí výrazne vzrástol. Vedúce krajiny regiónu ako Južná Kórea, Čína a Japonsko sa stali otvorenejšími ako na konci 20. storočia. V súčasnosti je koncentrácia obchodu v regióne vyššia ako v Európskej únii, aj keď krajiny regiónu nemajú taký priaznivý právny rámec pre vzájomné vzťahy ako v Európe. Čína, Japonsko, Spojené štáty, Holandsko, Spojené kráľovstvo či Malta sú významnými obchodnými partnermi Južnej Kórei.

Rozvoj juhokórejského hospodárstva sa považuje za jeden z najvýznamnejších príkladov zmiešaného systému implikujúci stratégiu, ktorá smeruje produkciu krajiny k exportu. Prílev zahraničného kapitálu, rast peňažných úspor, implementovanie vedecko-technického pokroku do výroby stoja za zrodom ekonomického rozvoja. Hospodársky rast je založený na zvyšovaní rozsahu výroby prostredníctvom zlepšenia výrobných faktorov. Vzdelaná a kvalifikovaná pracovná sila tvorí neoddeliteľnú súčasť ekonomického úspechu. Južná Kórea potvrdila svoje dominantné postavenie na medzinárodných trhoch.

Zoznam použitej literatúry

SETH, Michael J.: A Concise History of Modern Korea, vyd. Lanham, Rowman & Littlefield Publishers, Inc.,2010, str.9-10. ISBN: 978-0-7425-6714-6

THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA, Chosŏn dynasty, [elektronický zdroj]. [cit.2021-03-15]. Dostupné na:< <https://www.britannica.com/topic/Choson-dynasty>>

SETH, Michael J: From Antiquity to the present, vyd. vyd. Lanham, Rowman & Littlefield Publishers, Inc.,211, str.16. ISBN: ISBN 978-0-7425-6717-7

COLUMBIA UNIVERSITY, Korea as a Colony of Japan, 1910-1945, [elektronický zdroj]. 2021. [cit.2021-03-15]. Dostupné na:
<http://afe.easia.columbia.edu/main_pop/kpct/kp_koreaimperialism.htm>

YONG-HA SHIN, Land reform in Korea, 1950, [elektronický zdroj]. [cit.2021-03-15]. Dostupné na: < https://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/84988/1/2.LAND_REFORM_IN_KOREA__1950Yong-Ha%20Shin.pdf>

AMSDEN,Alice H., Asia's Next Giant, South Korea and Late Industrialization, vyd. New York, Oxford University Press. Inc.,1989, ISBN: 0-19-505852-6

SETH, Michael J., South Korea's Economic Development, 1948–1996, [elektronický zdroj]. 2017, [cit.2021-04-17]. Dostupné na:
<https://oxfordre.com/asianhistory/view/10.1093/acrefore/9780190277727.001.0001/acrefore-9780190277727-e-271#acrefore-9780190277727-e-271-div1>

ALBERT Eleanor, South Korea's Chaebol Challenge, [elektronický zdroj]. 2018, [cit.2021-04-19]. Dostupné na: <<https://www.cfr.org/backgrounder/south-koreas-chaebol-challenge>>

INVESTOVAT.SK, Trhová kapitalizácia, [elektronický zdroj]. 2020, [cit.2021-04-02].

Dostupné na: <<https://investovat.sk/slovník-investora/trhova-kapitalizacia>>

INVESTOPEDIA, Market Capitalization, [elektronický zdroj]. 2021, [cit.2021-04-02].

Dostupné na: <<https://www.investopedia.com/terms/m/marketcapitalization.asp>>

MARTÍNEZ Fernández, Irene, Korea and the Asian Economic Crisis: Did Korea Change its Economic Model?, 1995 [elektronický zdroj]. 1995, [cit.2021-04-19]. Dostupné na: <<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/64144/1/TFG-ECO-Mart%C3%ADnez-Irene-febrer15.pdf>>

WORLDMETER, Countries in the world by population , [internetový zdroj]. 2021,

[cit.2021-04-27]. Dostupné na: <<https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>>

MACROTRENDS, South Korea Fertility Rate 1950-2021, [internetový zdroj]. 2021,

[cit.2021-04-27]. Dostupné na: <<https://www.macrotrends.net/countries/KOR/south-korea/fertility-rate>>

STATISTICS KOREA, Economically Active Population Survey in March

2021,[internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na: <

<http://kostat.go.kr/portal/eng/pressReleases/1/index.board>>

WORLDMETER, South Korea [internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na:

<<https://www.worldometers.info/coronavirus/country/south-korea/>>

THE WORLD BANK, Mortality rate, infant (per 1,000 live births) - Korea, Rep., Korea

[internetový zdroj]. 2021, [cit.2021-04-27]. Dostupné na:

<<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?locations=KR>>

KOREA NET, Religion, internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na:

<<https://www.korea.net/AboutKorea/Korean-Life/Religion>>

STATISTA, South Korea: Gross domestic product (GDP) in current prices from 1985 to 2025, [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na:

<<https://www.statista.com/statistics/263579/gross-domestic-product-gdp-in-south-korea/>>

MZV SR a EZ, Ekonomická informácia o teritóriu – Kórejská republika [internetový zdroj], [cit.2021-04-27]. Dostupné na

<<https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/K%C3%B3rejsk%C3%A1+republika+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>>

OECD, South Korea [internetový zdroj], [cit.2021-04-07]. Dostupné na

<<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/south-korea/economical-context> >

The economic context of South Korea [internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na

<<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/south-korea/economical-context> >

SANTANDER TRADE MARKETS, [internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na

<https://santandertrade.com/en/portal/establish-overseas/south-korea/foreign-investment>

INVESTOPEDIA, The Top 25 Economies in the World,[internetový zdroj], [cit.2021-04-12]. Dostupné na <<https://www.investopedia.com/insights/worlds-top-economies/>>

Dobré rady ☺

Pri dodržaní uvedeného nastavenia budete mať **Obal, Prvú stranu práce, Zadanie, Abstrakt, Abstrakt v aj, Obsah** vždy na samostatnej nepárnej strane.(po roztvorení vytlačenej verzie na pravej strane) – táto časť práce sa tlačí jednostranne. **Úvod** tak začne tiež na nepárnej strane a od tohto miesta budete môcť pokračovať v písaní práce obojstranne.

Pri bakalárskych a diplomových prácach je prípustné spojiť časti b) a c) do jedného celku – Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania a časti d) a e) do jedného celku – Výsledky práce a diskusia.